

ADVENT

Het Kerkblad van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten / 2/2025

Leiderschap/
Discipelschap

Leiderschap

Leiderschap vandaag is complexer dan ooit. De uitdagingen waarmee kerken, organisaties en samenlevingen geconfronteerd worden, overstijgen steeds vaker de grenzen van individueel kunnen of hiërarchische besluitvorming. We leven in een tijd waarin samenwerking geen luxe is, maar een noodzaak. En juist daar, op het snijvlak van samenwerking en leiderschap, ontstaan paradoxen die het karakter van een leider op de proef stellen.

In een recente studie van Harvard Kennedy School – Paradoxes in Collaborative Governance – wordt beschreven hoe leiders in multi-agency samenwerkingen voort-

durend balanceren tussen ogenschijnlijke tegenpolen: sturen en loslaten, resultaat en relatie, verantwoording en vertrouwen. Zulke spanningen zijn herkenbaar in de praktijk van kerkelijk leiderschap. Hoe geef je richting zonder alles te controleren? Hoe bewaak je de missie zonder de inbreng van anderen te onderdrukken?

De kracht van samenwerkend leiderschap ligt niet in het oplossen van deze paradoxen, maar in het leren leven met beide kanten ervan. Het vraagt van leiders om flexibel én principieel te zijn, om beslissingen te nemen en tegelijk ruimte te maken voor dialoog. Deze houding vereist geestelijke rijpheid, empathie en visie – waar-

Duurzaamheid is belangrijk voor de Adventkerk. Ook *Advent* werkt mee aan een betere wereld, en wordt het gedrukt op papier dat het resultaat is van verantwoord bosbeheer. Onze drukker gebruikt inkten op plantaardige basis en machines draaiend op groene stroom.

den die geworteld zijn in het voorbeeld van Jezus, die diende door te leiden en leidde door te dienen.

In dit themanummer verkennen we verschillende facetten van leiderschap binnen en buiten onze geloofsgemeenschap. Van strategisch leiderschap tot geestelijk herderschap, van jong leiderschap tot gedeeld leiderschap. We nodigen je uit om niet alleen te lezen, maar ook te reflecteren: welk soort leider ben jij – en welke leider wil God dat je wordt? □

JULI

- N** Rentmeesterschapsabbat 5
- N** Coördinatorenweekend 11-13
- N** Gezondheidscongres Portugal 20-3
- N** Zendingsreis Albanië 20-3

AUGUSTUS

- N** Zendingsreis Ghana 10-24
- N** Onderwijsdag 16
- N** Dag voor Vrouwen-pastoraat 23

SEPTEMBER

- N** Jeugdrally 6
- N** Workshop Rentmeesterschap 7
- N** Epigenetics 13-14
- N** Gezinsfeest (concert) 13
- N** Open Monumentendag 14
- N** World Pathfindersday 20
- N** Grote Opdracht Festival 2025 26-28
- N** Challenge Camp 26-28
- N** Sabbatschool Gastendag 27

Alle evenementen zijn onder voorbehoud. Houd onze website in de gaten. Daar staat de meest actuele informatie: www.adventist.nl/agenda

N Nederland **B** België

Enrico Karg *Hoofdredacteur & algemeen secretaris van de Nederlandse Adventkerk*

REDACTIE

Hoofdredacteur Enrico Karg

Redactie Silbert Elizabeth, Jeroen de Jager, Jeanette Lavies, Riemer Postma, Rob de Raad en Jan Spijk.

Vormgeving Paul de Bruin – Limelight Design Studio

Foto omslag Prateek Katyal – Unsplash

Druk Van de Ridder – VdR Druk & print

Oplage 3.800 exemplaren

Verschijningsfrequentie 4 maal per jaar

Wanneer u het blad ADVENT niet meer wilt ontvangen, kunt u dat kenbaar maken door ons te mailen op het adres: advent@adventist.nl

REDACTIEADRES

Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide

T: Landelijk Kantoor: 030 – 6939375 – **E:** advent@adventist.nl

W: www.adventist.nl of www.adventist.be

GIFTEN

Advent wordt gerealiseerd dankzij uw giften. De redactie bestaat voornamelijk uit vrijwilligers. Giften voor *Advent* kunt u overmaken op NL47 RABO 0117 7777 73 t.n.v. Kerkgenootschap der ZDA of gebruik de QR-code hiernaast. Voor financiële zaken, incl. donaties en wilsbeschikkingen, kunt u contact opnemen met de financiële afdeling via: finance@adventist.nl.

06 Leiderschap bij kerkelijke conflicten

10 Interview: Herman Jillings

22 Creatieve evangelisatie in de wereld van vandaag

25 Leidinggeven vanuit het hart

30 De kwetsbaarheid van leiderschap

VERDER IN DIT NUMMER

- 04 Van het bestuur
- 13 Hij zei tegen hem: Volg Mij
- 14 ADRA – Jozefs pad van discipelschap
- 16 Nieuws uit de wereldkerk
- 18 Kinderverhaal
- 20 Nieuws uit de regio & puzzel
- 26 Adventgeschiedenis in perspectief
- 29 Advent verwent
- 34 Verdieping bij de sabbatschool
- 36 PS & Doop
- 39 In Beeld
- 40 Van de voorzitter

De medewerkers van Advent wensen u een fijne zomer. Mogen we met open ogen en gewillige offers met onze ontzagwekkende God samenwerken in zijn grote werk.

Inzichtelijk leiderschap van onderaf

In een tijdperk waarin de maatschappij snel verandert en de rol van religie in het publieke leven onder druk staat, is het noodzakelijk dat geestelijk leiderschap zich ontwikkelt met het oog op de hedendaagse uitdagingen. Als Unie hebben wij nagedacht over wat leiderschap in onze kerk vandaag zou moeten zijn. Het antwoord dat zich steeds scherper aftekent is:inzichtelijk leiderschap dat begint van onderaf – lokaal, relationeel en geestelijk gegrond.

Tekst/**Enrico Karg**

Drie centrale uitdagingen kenmerken onze context:

1 De dominante invloed van individualisme

In de Nederlandse cultuur is het recht op zelfbeschikking een kernwaarde. De moderne mens wil zelf bepalen hoe hij of zij het leven vormgeeft, inclusief de eigen geloofsbeleving. De vraag “Wie ben ik binnen het christelijk geloof?” is niet louter dogmatisch of theologisch, maar existentieel en psychologisch geladen. Religie wordt vaak gezien als iets persoonlijks, een individuele zoektocht, waarbij collectieve structuren – zoals de

kerk – ondergeschikt raken aan de persoonlijke beleving. De Amerikaanse socioloog Robert Bellah noemt dit fenomeen ‘Sheilaism’ – een geloof dat individueel wordt samengesteld, los van instituties of traditie.

2 De versnelde complexiteit van leiderschap

Het is niet meer voldoende dat een leider goed kan spreken en vriendelijk is. Leiderschap vraagt vandaag om visie, initiatief en strategisch denken. Zoals Patrick Lencioni stelt, moet een leider niet alleen een organisator zijn, maar vooral een cultuurvormer.

3 Globalisering en geopolitieke verwevenheid

We leven in een wereld die steeds meer onderling verbonden is. Economieën, culturen, informatie en zelfs religieuze ideeën bewegen zich razendsnel over grenzen heen. Onze kerk bestaat uit een diverse gemeenschap van mensen met verschillende etnische en culturele achtergronden. Dat is een enorme rijkdom, maar ook een potentiële bron van misverstanden en polarisatie.

In deze context pleiten wij als bestuur voor een fundamentele heroriëntatie van leiderschap: van top-down naar bottom-up.

LEIDERSCHAP VAN ONDERAF/VAN HET BESTUUR

Of beter gezegd: een circulaire visie op leiderschap waarin geestelijke kracht van Boven komt, wordt herkend en belichaamd van onderaf.

Wij geloven dat het leiderschap dat onze kerk in Nederland nodig heeft, begint bij mensen die lokaal geworteld zijn en geestelijk gegroeid zijn. Leiders die de context begrijpen, die relaties bouwen, die niet heersen maar dienen.

Inzichtelijk leiderschap is voor ons leiderschap dat:

- vertrekt vanuit geestelijk inzicht in mensen en situaties;
 - zich niet beroept op positie, maar op vertrouwen;
 - visie ontwikkelt op basis van luisteren, reflectie en gebed;
 - collectieve zingeving bevordert;
 - polarisatie tegengaat door de eenheid van de Geest te zoeken.
- Geestelijk leiderschap is niet primair een kwestie van vaardigheden, maar van navolging. Het is een levensstijl van beschikbaarheid aan Gods leiding. Zoals Dietrich Bonhoeffer schreef: "Een leider dient **voor alles** een gehoorzame volgeling van Christus te zijn."

In dat licht willen we de komende twee jaar als Unie bewust investeren in de toerusting van plaatselijke leiders. Niet alleen in pastors, maar ook in ouderlingen, jeugdleiders, zendingsleiders en andere sleutelfiguren.

De wereld – en soms ook de kerk – lijkt steeds meer uiteen te vallen

Onze visie op leiderschap is dus niet hiërarchisch, maar relationeel

in kampen. De socioloog Jonathan Haidt laat zien hoe morele polarisatie toeneemt wanneer mensen zich enkel omringen met gelijkgestemden. Binnen onze kerk moeten we daarom actief investeren in bruggenbouwend leiderschap.

Onze visie op leiderschap is dus niet hiërarchisch, maar relationeel, participatief en geestelijk. Ze begint van onderaf – bij mensen die leren luisteren naar God en naar elkaar – maar ontvangt haar kracht van Boven. De ultieme leider van de kerk is immers niet een mens, maar Christus zelf. Meer dan ooit geldt dat geestelijk leiderschap vraagt om een bovengemiddeld hoge emotionele intelligentie. Het vermogen om mensen écht te begrijpen, hun emoties te kunnen plaatsen en hun gevoelens te doorgronden, is geen luxe meer maar een primaire voorwaarde om gezaghebbend leiding te kunnen geven. De tijd dat men automatisch luisterde naar iemand vanwege zijn of haar positie of ambt ligt achter ons. Vandaag de dag beslissen mensen of ze een leider willen volgen op basis van hun waarneming dat die leider hen begrijpt. Dat hij of zij het vermogen heeft om helder, empathisch en overtuigend te communiceren. De nieuwe leiders zijn zij die hun boodschap niet slechts formuleren, maar overbrengen met begrip voor de ander. Zoals Daniel Goleman stelt, zijn eigenschappen als zelfbewustzijn, zelfregulatie, empathie en sociale vaardigheden essentiële componenten van effectief leiderschap in de 21ste eeuw. ▣

Enrico Karg Hoofdredacteur & algemeen secretaris van de Nederlandse Adventkerk

Bronnen

Robert N. Bellah et al., *Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life*, 2nd ed. (Berkeley: University of California Press, 1996), 221–222.
Patrick Lencioni, *The Advantage: Why Organizational Health Trumps Everything Else in Business* (San Francisco: Jossey-Bass, 2012), 85–92.

Dietrich Bonhoeffer, *Navolging [Discipleship]*, vert. B. Folkertsma (Kampen: Kok, 2003), 40.

Jonathan Haidt, *The Righteous Mind: Why Good People Are Divided by Politics and Religion* (New York: Pantheon, 2012), 150–165.

Leiderschap bij kerkelijke conflicten

Conflict komt overal voor, ook in de kerk. Het ontstaat wanneer mensen verschillende waarden en doelen hebben. Onenigheid tussen leden, misverstanden tussen leiders en problemen in de bediening kunnen iedereen raken. Het gaat erom hoe we reageren.

We moeten conflicten aanpakken om vrede te brengen, eenheid te stimuleren en Gods liefde te laten zien. Dit artikel laat zien hoe we met conflicten kunnen omgaan op een manier die ons sterker maakt in plaats van verdeelt. Het geeft strategieën voor kerkleiders en leden om een gezonde, vreedzame sfeer in de gemeente te kweken.

Tekst/Godfred Asamoah

Conflict begrijpen: wat is conflict?

Volgens Skip Bell kan conflict worden omschreven als “een situatie tussen mensen die optreedt wanneer twee of meer mensen een relatie hebben met elkaar, en verschillende ideeën, doelen of plannen elkaar in de weg staan.” Simpel gezegd: een verschil in meningen, doelstellingen, waarden of plannen dat frustratie veroorzaakt in een relatie kan worden gezien als een vorm van conflict. Het is echter belangrijk om het verschil te begrijpen tussen gezonde en ongezonde conflicten in organisaties.

Volgens experts in conflictbeheer zoals Laurie Stewart en Speed B. Leas zijn er vier hoofdtypen conflicten. Deze indeling helpt om te ontdekken waar het conflict vandaan komt, zodat je de juiste manier kunt kiezen om het op te lossen.

1 Intrapersoonlijk conflict:

Dit is een conflict binnen één persoon. Bijvoorbeeld wanneer iemand innerlijke spanning ervaart over bepaalde ideeën, waarden, overtuigingen of culturele opvattingen. Dit type conflict ontstaat ook wanneer iemand tegenstrijdige doelen of verwachtingen heeft, wat kan leiden tot stress en minder welzijn als het niet wordt aangepakt. Er zijn momenten waarop kerkleiders en leden dit soort conflicten kunnen ervaren.

2 Interpersoonlijk conflict:

Dit gebeurt tussen twee of meer mensen. Het kan gaan om kleine of grote problemen en kan erger worden. David R. Dunaetz merkt bijvoorbeeld op dat conflicten tussen mensen over kerkprogramma's grote gevolgen kunnen hebben voor zowel kerkelijke leiders als gewone leden in evangelische kerken. Wanneer deze conflic-

ten schadelijk worden, kunnen ze het bereiken van programma-doelen flink belemmeren. Maar wanneer ze goed worden behandeld, kan conflict leiden tot een beter programma en sterkere, effectievere relaties.

3 Intragroepsconflict:

Dit is een conflict dat ontstaat binnen één groep. In deze situatie kunnen conflicten ontstaan tussen families binnen een kerk, en ze kunnen blijvende problemen worden die de hele gemeente beïnvloeden.

4 Intergroepsconflict:

Dit zijn meningsverschillen die kunnen ontstaan tussen twee of meer groepen. Het gebeurt vaak wanneer verschillende groepen tegengestelde wereldvisies of ideeën hebben.

Conflict ingedeeld naar verschillen

Skip Bell noemt vijf belangrijke verschillen die tot ernstig conflict

thanmano/Shutterstock.com

kunnen leiden als ze niet goed worden aangepakt:

- 1 **Echte problemen** - dit zijn concrete zorgen over feiten, regels, beslissingen of middelen - bijvoorbeeld verschillende meningen over hoe middelen kunnen worden gebruikt.
- 2 **Communicatieconflicten** ontstaan door misverstanden, kwetsende woorden, onduidelijke uitleg van ideeën; vaak kunnen dit soort communicatieproblemen oplossingen voorkomen.
- 3 **Houdingsconflicten** ontstaan uit persoonlijke waarden, overtuigingen en wereldvisies. De betrokken mensen kunnen het oneens zijn vanwege verschillende overtuigingen over hoe dingen zouden moeten worden gedaan of wat het belangrijkste is.
- 4 **Emotionele conflicten** ontstaan uit gevoelens zoals pijn, angst, jaloezie of trots, vaak door

eerdere ervaringen. Ze richten zich meestal minder op het huidige probleem en meer op onopgeloste zaken en emoties.

- 5 **Vijandigheidsconflicten** bestaan uit vijandigheid, sabotage of opzettelijke tegenwerking, die de kerk kunnen schaden en haar groei kunnen tegenhouden.

Het herkennen van deze vormen of verschillen van conflict en het begrijpen van hun aard is cruciaal bij het proberen ze effectief te voorkomen of op te lossen. Kenneth Haugk, die een achtergrond heeft in klinische psychologie en bediening, merkt op dat een gezonde oplossing van kerkelijk conflict vereist dat de betrokkenen elkaar waarderen als mensen, moeite doen om tegengestelde standpunten te begrijpen, en samen afspreken dat het welzijn van de gemeente en de betrokkenen het belangrijkste is.

Het gaat erom hoe we reageren op conflicten in de kerk

In de context van communicatieconflict benadrukken Nurul Faizah, Agus Timan en Sultoni dat communicatie de belangrijkste activiteit in een organisatie is; daarom, wanneer een conflict ontstaat, zijn effectieve communicatievaardigheden nodig, ondersteund door goed conflictbeheer, om organisatiedoelen te bereiken. Hun onderzoek suggereert dat een effectieve communicatiestrategie of -model nodig is om conflicten effectief op te lossen. Strategieën zoals REACH (Respect, Empathie, Hoorbaar, Duidelijkheid, Nederig) en LCCVASE (Luisteren, Verduidelijken, Bevestigen, Controleren, Actie, Oplossen en Evalueren) kunnen helpen bij het effectief aanpakken van conflict.

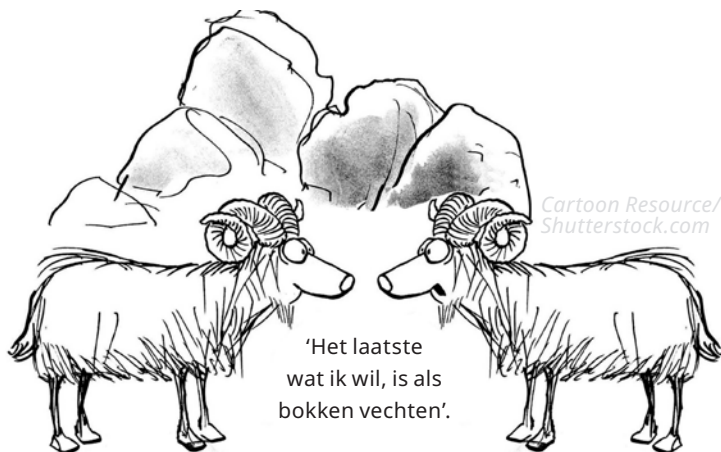
LEIDERSCHAP/KERKELIJKE CONFLICTEN

Hoe conflict zich ontwikkelt

Skip Bell onderscheidt vijf conflictniveaus, elk met verschillende kenmerken en effectieve manieren om ze op te lossen.

Op niveau 1 wijst hij erop dat echte problemen bestaan, of het nu binnen de organisatie, familie of groep is. Hier ligt de focus op het oplossen van het probleem, niet op het erger maken ervan. De taal is specifiek en helder, gericht op "hoe" het probleem aan te pakken met een open hart. Vertrouwen en openheid zijn er in dit stadium, wat betekent dat iedereen die betrokken is communiceert met vertrouwen en eerlijkheid. Bovendien, als emotionele problemen of communicatie-uitdagingen ontstaan, zijn ze meestal kort en beheersbaar. Sommigen zouden dit niveau misschien geen conflict noemen. Het is echter duidelijk een vorm van conflict, die als gezond kan worden beschouwd. Als kerkleiders hebben we de verantwoordelijkheid om individuen en gemeenten te helpen

/Gezonde conflictoplossing begint met elkaar waarderen als mensen

Cartoon Resource/
Shutterstock.com

conflict op niveau 1 intensiteit te houden om escalatie te voorkomen.

Op niveau 2 lijken de betrokken mensen bezorgd te worden over het verdedigen van hun standpunten. De taal wordt algemener en frustraties worden duidelijk. In dit stadium ligt de focus op het winnen van het conflict. Mensen kunnen manipuleren tijdens deze periode, wat de noodzaak van compromis benadrukt.

Op conflictniveau 3 verdwijnen problemen en oplossingen naar de achtergrond, en de focus op goed of fout wordt sterker. We betrekken veel anderen en generaliseren hun gedachten en gevoelens. Groepen beginnen gevormd te worden, wat leidt tot overdreven ideeën, zoals "Ze geven niet om ons". Emoties en gevoelens komen

naar voren, waardoor de situatie escaleert naar een win/verlies-situatie. Op dit conflictniveau is samenwerken om problemen op te lossen moeilijk en zijn speciale vaardigheden of ondersteuning nodig bij het effectief beheren van het probleem.

Op niveau 4, bekend als vechten/vluchten, verschuift het doel naar het verbreken van de relatie. Non-verbale communicatie wordt belangrijker, en tegenstanders kunnen worden beschaamd of aangevallen. Dat kan resulteren in splitsingen tussen kerken en families. Vaak stellen we het aanpakken van het probleem uit, waarbij we buitenstaanders erbij halen - meestal een gerespecteerd persoon - die kan helpen zaken binnen de kerk op te lossen.

Wanneer een conflict niveau 5 bereikt, beginnen mensen anderen als een bedreiging te zien en voelen dat discipline nodig is. Simpelweg gescheiden zijn is niet genoeg, waardoor het bijna onmogelijk voelt om zich volledig uit het conflict terug te trekken. Het is belangrijk om te erkennen dat, bewust of onbewust, elk conflict-niveau een vorm van machtsstrijd weergeeft.

Conflict en macht

Conflict en macht spelen een belangrijke rol in conflictbeheer, en het begrijpen van hun relatie is essentieel voor het effectief omgaan met en oplossen van geschillen. Hoe macht wordt

Unimageso/Shutterstock.com

verdeeld en gebruikt beïnvloedt de dynamiek van conflict aanzienlijk, evenals de strategieën die worden gebruikt om het op te lossen. Coleman introduceert het concept van 'conflictintelligentie', waarbij hij leiders aanmoedigt om bekwaam om te gaan met machtsdynamieken en conflicten constructief te beheren. Volgens Skip Bell worden in conflict drie soorten macht gebruikt:

Kerkleiders moeten conflicten op niveau 1 houden om escalatie te voorkomen

- 1 **Dwangmacht** - dat wil zeggen, kracht, dreigen, dwingen;
- 2 **Ruilmacht** - het uitwisselen van het ene voor het andere; en
- 3 **Overtuigingsmacht** - het gezondste gebruik van macht, dat overtuiging en het stellen van vragen behelst, onderzoeken zonder de noodzaak om te dwingen. Bovendien is het belangrijk om te benadrukken dat macht voortkomt uit bepaalde factoren, zoals:
 - 1 **persoonlijke eigenschappen** - lichaamsgrootte, geslacht, uiterlijk, ras, energie, charisma, houding of sociale vaardigheden;
 - 2 **rol-middelen**, zoals geld; en
 - 3 **relaties** - verbindingen met mensen in machtsposities, waarbij relaties zelf macht vormen en geloofwaardigheid kunnen geven.

Het is belangrijk om te erkennen dat macht heilzaam kan zijn wanneer het respectvol en creatief wordt gebruikt, zonder andere macht te ontnemen. Aan de andere kant kan macht worden misbruikt en schadelijk zijn wanneer het gebruikt wordt voor winst op korte termijn en/of voor persoonlijk voordeel. Uiteindelijk leidt dit tot een schadelijke uitkomst.

Studio Romantic/Shutterstock.com

Het is belangrijk om te erkennen dat bepaalde omstandigheden conflict binnen een kerkomgeving kunnen veroorzaken. Bell noemt omstandigheden als mishandeling, machtsmisbruik, onvolwassenheid, egoïsme, financiële stress, prestatiedruk en religieuze bijeenkomsten. Verder noemt hij ook de redenen waarom sommige kerken voortdurend conflicten ervaren. Enkele voorbeelden zijn:

- a belangrijke familienetwerken,
- b sterke tegengestelde wereldvisies, houdingen en overtuigingen,
- c idealisme,
- d hoge verwachtingen,
- e veel interactie tussen leden,
- f slechte communicatie,
- g gebrek aan respect voor mensen in verantwoordelijke posities,
- h onopgeloste (aan)klachten uit het verleden, en
- i onvoldoende vaardig in de omgang met mensen.

Werken om schadelijke en ongezone conflicten te voorkomen is ongelooflijk belangrijk. Dus, hoe kunnen we dat doen? Bell benadrukt de waarde van het geven van bevestiging, het koesteren van

sociale gemeenschap, het prioriteren van acceptatie, het tonen van integriteit, het voorleven en onderwijzen van aanmoediging, het houden van workshops over menselijke relaties en communicatie, het ontwikkelen van een theologie van genade, en het tonen van respect aan iedereen.

Conclusie: conflict en vrede

Concluderend is conflict altijd onvermijdelijk. Echter, God verlangt vrede in zijn kerk om een veilige en gastvrije omgeving voor iedereen te bevorderen. Hij is een God van vrede, zoals vermeld in Romeinen 15:33 en 2 Korintiërs 13:11, en beveelt ons om het na te streven (Psalm 34:14, Romeinen 14:19, 1 Korintiërs 7:15, Galaten 1:3, Johannes 14:27). Bovendien wil God dat we conflicten of geschillen constructief en vreedzaam onder elkaar oplossen (1 Korintiërs 6:1-8). □

Godfred Asamoah is predikant van de gemeenten Amsterdam Ghana, Amsterdam Zuid Oost en van de churchplant Almere Ghana.

LEIDERSCHAP: 'stevig op de inhoud, humaan voor de mens'

Terwijl af en toe straaljagers van de nabijgelegen militaire vliegbasis met donderend geluid de lucht boven Leeuwarden doorklieven, spreekt Advent op een zonovergoten terras met Herman Jillings uit Franeker. Het thema van het gesprek is leiderschap en discipelschap. In het laatste deel van zijn werkzame leven organiseerde hij veel burgerinitiatieven. Nu hij sinds een paar jaar met pensioen is, zet hij dit werk als vrijwilliger voort. 'Leiderschap kun je zien als horizontaal, voor je werknemers bijvoorbeeld, maar discipelschap is ook verticaal. Dat kan niet zonder God.'

Tekst/Jan Spijk

Op zijn werk stond altijd één vraag centraal: welke samenleving willen we? Dat deed hij voor een organisatie die op het gebied van sociale zaken werkte voor enkele gemeenten in Noordwest-Friesland. Hij was daar manager van de afdeling dienstverlening. 'Ik stuurde mensen aan die contact hadden met uitkeringsgerechtigden. Ik hield mij intensief bezig met bijvoorbeeld maatschappelijke deelname, arbeidsparticipatie en schuldhulpverlening aan klanten. Je probeert die mensen met die hulp weerbaarder te maken.'

Gezegend man

Terwijl de lunch wordt uitgeserveerd, geeft Herman de volgende beoordeling over zijn tijd als pensionado. 'Ik ben een gezegend man die volop bezig is met het opzetten van maatschappelijke projecten. We hebben onder andere een was- en strijkservice opgezet en hergebruiken de wol van schapen. Je kunt van wol gebruiksartikelen maken. Inmiddels hebben we in bijna ieder dorp en iedere wijk in de stad een zogenaamde verdeelkast opgericht waar mensen voedsel kunnen brengen en ophalen. In het beleefhuis vertellen mensen die in armoede moeten leven aan hulpverleners wat het is om in die situatie te zitten. De

mensen in armoede dragen zelf de onderwerpen aan.'

Hij organiseert deze activiteiten samen met twee andere gepensioneerden die ook altijd in het sociale domein gewerkt hebben. De een is katholiek en de derde persoon is niet aangesloten bij een geloofsstroming. Lachend: 'Ik moet me soms tegenover hem weleens verantwoorden als er weer een rare uitspraak wordt gedaan door iemand uit de kerk. Alsof ik daar verantwoordelijk voor ben. Denk jij ook zo?, krijg ik dan te horen.' Zij vormen samen geen stichting maar zijn een soort aanjagers van sociale projecten. 'Ik heb van mijn werk mijn hobby gemaakt', grapt Herman.

Warme woensdag

Als ouderling bij de advent-kerk van Leeuwarden is Herman ook betrokken bij allerlei sociale projecten. De kerk kent elke week een warme woensdag. 'Van 10.00 uur tot 14.00 uur is er ontmoeting met koffie, brood en soep. We proberen een kookgroep op te zetten en we willen kinderen hierbij ook meer betrekken', legt Herman uit. Eén ding maakt Herman in dit gesprek wel duidelijk: hij doet al dat werk niet zomaar; hij heeft een drijfkracht.

Leiderschap en discipelschap

Als hem gevraagd wordt naar het thema van dit nummer over leiderschap en discipelschap legt hij zijn broodje even terug op het bord. Hij doceert: 'Voor mij is het één thema. Als je al een onderscheid wilt maken is leiderschap horizontaal en discipelschap ook verticaal. Bij dat laatste kun je niet zonder God. In mijn werk heb ik leiderschap ingevuld door de vraag aan mijn medewerkers te stellen: hoe komen we daar waar we met z'n allen willen zijn? Ook toen was ik als leidinggevende geïnspireerd door Gods woord maar sprak je daar minder over.' Hij bevestigt dat hij discipelschap nu anders invult dan toen hij nog werkte. 'De klemtoon ligt ergens anders.'

/'Verbinding van mensen onder elkaar overleeft elke generatie'

INTERVIEW/HERMAN JILLINGS

Ik verantwoord mij nu meer hoe ik het als persoon doe. Dan komen waarden en normen om de hoek kijken. Die zijn goddelijk gekleurd. Op je werk is dat anders. Daar kun je je heel lang verschuilen achter de missie van je organisatie.' Bij die laatste opmerking schiet hij in de lach. 'Of achter een beleidsstuk. Dat is ook wel makkelijk natuurlijk.'

/Uiteindelijk zullen rechtvaardigheid en verbinding het winnen. Leiders moeten zich bescheiden en dienstbaar opstellen

Een volgende stap is om te kijken naar de leiders in de huidige wereld. Dat noemt hij zonder meer 'verontrustend.' Herman: 'De meest toonaangevende wereldleiders van nu denken in strijd, winnen en macht. Daar tegenover staat een leiderschap van rechtvaardigheid, solidariteit en verbinding. Die leiders hoor je in deze tijd minder. Zelf heb ik veel met de term het radicale midden en daar kom ik die leiders wel tegen. Op dit moment staat die categorie leiders in de wereld wel met 2-0 achter.'

Toch toont hij zich optimistisch. 'Uiteindelijk zullen rechtvaardigheid en verbinding het winnen. Mensen zijn sociale wezens. Je moet het met elkaar doen. De mensen die onderling met elkaar verbonden zijn, redden het uiteindelijk beter dan mensen die egocentrisch denken. De huidige machthebbers hebben hoe dan ook beperkte houdbaarheid. Verbinding van mensen onder elkaar overleeft elke generatie.'

Kerk Leeuwarden divers

Herman noemt de adventkerk in Leeuwarden heel divers. 'Zowel qua kleur als afkomst. Veel mensen uit Afrika zoeken in ons land verbinding. Dan is het wel

mooi dat er een kerk is die ze in hun eigen land ook hadden. Soms zijn ze wel teleurgesteld omdat ze een andere kerk aantreffen dan in Afrika. Maar dingen als de sabbat en de verbinding met elkaar is wel reden dat de meeste mensen blijven. Soms kerken mensen weleens in Rotterdam of Amsterdam om de Afrikaanse geloofsbeleving even weer te proeven. Wij zijn hier wel nuchtere Friezen,' zegt hij met een glimlach.

Als voorzitter van de adventistische ontwikkelingsorganisatie ADRA verbleef hij samen met zijn echtgenote een half jaar in Zuid-Amerika ('de oudste backpackers van het continent'). Daar maakte hij mee dat het geloof totaal anders wordt beleefd dan in West-Europa. 'Dan krijg je discussies over de oorknopjes van mijn vrouw of over het feit dat ze een broek droeg.' Terugkomend op het thema leiderschap vindt hij dat leiders zich bescheiden en dienstbaar moeten opstellen. 'Je mag op de inhoud

Herman Jillings voor de fontein met een zeven meter hoog kunstwerk van een jongen en een meisje voor het NS-station Leeuwarden. De kunstenaar Jaume Plensa verbeeldt hiermee het thema 'Love' (meer info op www.11fountains.nl)

zo nu en dan wel stevig je punt maken. Ik zeg altijd: stevig op de inhoud maar humaan op de mens. Dat vind ik een kenmerk van goed leiderschap. Nu kun je mensen ook pijn doen met de inhoud terwijl je dat vaak niet doorhebt. Ik zei eerder al dat ik van het radicale midden ben. Ik kom soms mensen tegen die al dertig jaar een bepaalde overtuiging hebben. En dan zeg ik dat je ook anders naar dat onderwerp kunt kijken. Dat kan mensen pijn doen. Dat vind ik dan weer het lastige van leiding geven', legt Herman uit.

Diaconie meer dan hulpverlening

Het is niet verbazingwekkend dat Herman Jillings binnen de kerkenraad van Leeuwarden zich ook bezighoudt met diaconie. Hij vindt wel dat diaconie verder gaat dan alleen hulpverlening. 'Facilitair is ook diaconie', zegt hij nadrukkelijk. 'We hebben een eigen kerkgebouw en daar moet veel voor worden gedaan. We maken met vrijwilligers de kerk schoon en de tuin moet worden onderhouden waarbij asielzoekers van het ACZ hier in de buurt meehelpen. We hebben gelukkig ook veel handige mensen in de kerk die helpen bij het onderhoud en een lekkage kunnen oplossen. Dit hoort dus ook bij diaconie.'

Hij waagt zich tot slot nog aan een definitie van discipelschap. 'Het is een manier van leven die goed is voor mensen. Dat doet een discipel. In de kern zegt het evangelie niets anders dan wat goed is voor mensen. Niet ik sta centraal, maar in de eerste plaats gaat het om de relatie met mijn medemens. Omdat wij er zijn mag ik er ook zijn. Gods Geest is in wat wij doen meer aanwezig dan in wat wij denken. Wees dankbaar dat je deel uitmaakt van die gemeenschap waarover God met zijn Geest een beetje waakt.' □

Jan Spijk is communicatieadviseur bij het landelijk kantoor van de Nederlandse Adventkerk.

Hij zei tegen hem: Volg Mij

Discipelschap is het proces waarin we steeds meer op Jezus gaan lijken. Jezus is aanwezig in elke fase van onze reis. Hij roept ons om verder te gaan en ondersteunt ons onderweg. Discipelschap heeft op zichzelf geen betekenis; het krijgt pas waarde in relatie tot de Meester die we volgen en van wie we leren.

Tekst/Josué Goméz

De oproep van Jezus

In de eerste eeuw waren er al meerdere leraren die volgelingen aantrokken. Jezus was daarin niet uniek. Toch was zijn oproep anders. Waar andere rabbijnen mensen uitnodigden om de Thora te volgen, zei Jezus eenvoudig maar diepzinnig ‘volg Mij’. Zijn roeping was persoonlijk. Het was een uitnodiging tot een intieme relatie met de Meester en een uitdaging om te veranderen. Bovendien gingen de volgelingen deel uitmaken van een gemeenschap – een reis samen met andere volgelingen van Jezus.

Goedkope genade

Vandaag klinkt deze oproep misschien minder radicaal, maar voor de eerste discipelen betekende het een totaal nieuw leven. Het volgen van Christus bracht offers met zich mee. In zijn boek *The Cost of Discipleship*⁵ bekritiseert Dietrich Bonhoeffer hoe het christelijk geloof in sommige kringen is gereduceerd tot een puur intellectuele aanvaarding van doctrines. Dus zonder risico, zonder concrete gevolgen voor het dagelijks leven of voor de manier waarop men zich verhoudt tot de maatschappij. Bonhoeffer spreekt over ‘goedkope genade’. Daar bedoelde hij

mee dat genade zonder gevolgen blijft, zonder navolging van Christus, zonder bekering, zonder het kruis te dragen. Bonhoeffer pleitte daarom voor een terugkeer naar waarachtig discipelschap dat de oproep van Jezus om Hem te volgen, serieus neemt. Alleen dan, zegt Bonhoeffer, geven we Gods genade de waarde die het werkelijk verdient. Alleen dan wordt ons geloof versterkt in die relatie van afhankelijkheid en groei in Christus, waarin we elke dag weer worden uitgedaagd.

Groei, een kenmerk van discipelschap

Deze groei in Christus is kenmerkend voor discipelschap. De apostel Paulus wilde wel dat ieder mens ‘volmaakt in Christus’ zou worden (Kolossenzen 1:28-29). Deze uitdrukking kan ook vertaald worden als ‘geestelijk volwassen in Christus’. Discipelschap is dus geen eindpunt, maar een proces van ontwikkeling en rijping. Theoloog Kayle de Waal⁶ onderscheidt vier fasen van geestelijke groei: van baby, via kind en jongere, tot ouder. In de eerste fasen is het geloof vaak nog egocentrisch – gericht op wat je zelf ontvangt. Maar in de laatste fase verschuift de focus naar de ander: geven, dienen en verme-

nigvuldigen. De leerling wordt een mentor. De volgeling wordt een voorbeeld.

Van theorie naar praktijk

De vraag die we ons als geloofsge-meenschap mogen stellen is: blijft discipelschap in onze plaatselijke kerken slechts theorie? Geven we enkel informatie over Jezus door? Of begeleiden we elkaar ook daadwerkelijk op weg naar geestelijke volwassenheid – van kinderen in het geloof tot ouders in het geloof? Moge God ons helpen om die stap te zetten van:

- theorie naar praktijk;
- informatie naar verandering;
- individualisme naar gemeenschap. Moge God het verlangen in ons hart laten groeien om Jezus’ oproep ‘volg Mij’ volledig te aanvaarden. ▢

Josué Goméz is predikant van de gemeenten Huis ter Heide, Amersfoort, Amsterdam Bon Notisia en Amsterdam Jesus es la Esperanza.

Eindnoten

- ¹ Bonhoeffer, Dietrich. *The Cost of Discipleship*. 1948. New York: Macmillan | Bonhoeffer, Dietrich. 1937. Nachfolge. München: Chr. Kaiser Verlag
- ² de Waal, Kayle. *Mission Shift: Multiplying Disciples in Your Community*. 2023. Warburton, Victoria: Signs Publishing

VAN SLAAF NAAR LEIDER

Jozefs pad van discipelschap

Stel je voor... Je bent 17 jaar, vol plannen en dromen, maar plotseling verandert alles. Dit overkwam Jozef. God gaf hem een bijzondere gave: het uitleggen van dromen. Maar zijn broers waren jaloers en verkochten hem als slaaf naar Egypte. Toch bleef Jozef vertrouwen op God, zelfs in moeilijke tijden. Hoe liep het verder met Jozef af en wat kunnen wij leren van zijn leiderschap als discipel van Jezus?

Tekst/Noortje van Ooijen

Zoals beschreven in *Genesis 39:2* kwam Jozef als slaaf terecht bij Potifar, een belangrijke man in Egypte en afgevaardigde van de farao. Ondanks alles was God bij Jozef. Jozef bleef trouw en diende God, zelfs in moeilijke omstandigheden. Ook al was hij in een vreemd land, verkocht als slaaf en verstoten door zijn eigen familie, God liet hem nooit alleen. God vraagt ook van ons om op Hem te vertrouwen, welke weg we ook gaan. Jezus zelf kwam naar deze wereld om te dienen. Hoeveel te meer mogen wij dan zijn dienaren zijn en Hem volgen?

Een slaaf, maar toch vrij

Jozef was een slaaf, maar toch was hij vrij omdat hij zijn leven aan God gaf. Zijn broers waren letterlijk vrij, maar eigenlijk gevangen door schaamte, geheimen en schuld. In *Matteüs 10:34-36* waarschuwt Jezus dat het volgen van Hem soms tot verdeeldheid kan leiden, zelfs binnen families. Dit toont aan hoe ingrijpend de keuze kan zijn om een discipel van Jezus te worden. Al hadden zijn eigen broers hem verstoten, Jozef bleef geloven dat God hem zou zegenen, waar hij ook terecht kwam. Zo wil ADRA ook een zegen zijn voor onze naasten. Wij zoeken de mensen op die verstoten zijn. Hoe groot de ramp ook is, wij staan klaar om juist hen te helpen.

Jozef zijn gave gebruiken om dromen uit te leggen. Zo was hij als discipel de handen en voeten van Jezus.

Dit is ook onze taak bij ADRA. We mogen het licht van God laten schijnen in deze wereld door hulp te bieden aan mensen die het hard nodig hebben. Wat een voorrecht om zo God en onze naasten te dienen in liefde!

Vorbereid op moeilijke tijden

Op een dag wordt Jozef uit de gevangenis gehaald om de dromen van de farao te verklaren. Deze dromen waarschuwen voor een tijd van grote hongersnood. In *Genesis 41:30-31* staat dat hongersnood het land zal verwoesten. Er stond een zware tijd voor de deur, maar God had Jozef voorbereid om een lichtpunt te zijn in deze duisternis. Dit doet ook denken aan onze tijd, waarin veel hongersnood geleden wordt. Net als Jozef mag ADRA hierin als lichtpunt optreden voor deze mensen.

Een herbebossingsproject van ADRA in Madagaskar

Van slaaf naar onderkoning

De farao was Jozef dankbaar die met Gods hulp, zijn dromen kon uitleggen. Als beloning maakte hij Jozef onderkoning van Egypte. Farao gaf hem zijn zegelring – een symbool van macht en autoriteit. Jozefs leven veranderde compleet. Eerst droeg hij de boeien van een gevangene, nu kreeg hij de zegelring van farao. Eerst droeg hij de vodden van een gevangene, nu kreeg hij prachtige kleding van fijn linnen. Eerst droeg hij de ketenen van een slaaf; nu werd zijn nek getooid met een gouden ketting. Eerst moest hij bevelen opvolgen, nu kon hij zelf bevelen geven. God had hem verhoogd, omdat Jozef Hem trouw bleef, zelfs in moeilijke tijden.

Een beeld van Jezus

In *Genesis 41* lezen we hoe God genadig was voor Jozef – door hem voorzag God heel Egypte van brood. Mensen uit alle landen kwamen naar onderkoning Jozef om hulp te vragen, zelfs zijn eigen broers. Zij bogen voor hem neer, precies zoals Jozef ooit had gedroomd. Jozef begreep nu dat God hem vóór zijn broers had uitgezonden om hun leven te redden. Hij nam het hun niet kwalijk dat ze hem verkochten, maar dankte juist God voor zijn plan.

Jozef is in dit verhaal een beeld van Jezus. Net zoals Jozef zijn broers vergaf, biedt Jezus ons vergeving. In Jezus ontvangen we autoriteit, nieuwe kleding, versiering en ware rijkdom. Maar boven alles is Hij onze Leider en Onderwijzer – het brood des levens, dat eeuwig leven geeft.

ADRA help kinderen over de hele wereld

Hoop in roerige tijden

We leven in onrustige tijden. Er gebeuren dingen die veel vragen oproepen, zoals de stop van USAID (ontwikkelingshulp) in de Verenigde Staten en de sterke afname van Nederlandse ontwikkelingshulp. Daarnaast zijn er dictators en mensen die zich voordoen als Jezus en machthebbers die de hele wereld in hun handen lijken te hebben. Dit beschrijft Jezus ook in *Matteüs 24:5*. Maar wat een kracht putten we uit Jezus' regering, die échte vrede en hoop brengt. Net zoals Jozef de dromen kon uitleggen met Gods hulp, is er ook vandaag een macht die boven alles uitgaat. God houdt deze wereld in zijn hand. Samen met God wil ADRA hoop brengen aan mensen die door de ellende geen licht meer zien. Met zijn leiding mogen wij de handen en voeten van Jezus zijn en het echte licht laten zien. Uiteindelijk zal zijn plan alles overwinnen en zal Hij komen om voor altijd te regeren.

Koning der Koningen

Als Jezus terugkomt, komt Hij op een wit paard – zoals beschreven in *Openbaring 19*. In de tijd van de Bijbel was een paard een teken van eer, kracht en snelheid, want de meeste soldaten waren voetsoldaten. Deze ruiter wordt bij naam genoemd: 'Trouw en betrouwbaar'. Zijn ogen zijn als vuur en op zijn

hoofd draagt Hij veel kronen. Niet één, maar vele. Dit laat zien dat Jezus de ultieme koninklijke autoriteit en macht is: de Koning der koningen.

Wat bijzonder, de laatste keer dat de aarde Jezus zag, droeg Hij een doornenkroon. Nu draagt Hij de kroon van de eeuwige overwinning. De hemelse legers volgen Hem, gekleed in fijn linnen – net als Jozef ooit van de farao kreeg. Ze rijden ook op witte paarden, achter hun leider aan. Deze ruiter heeft een zwaard – het symbool van de kracht van zijn Woord. Jezus komt om te heersen en te regeren met een ijzeren staf, als koning die alle macht op aarde zal overwinnen. Dit witte paard zal eens en voor altijd triomferen. Net zoals Jozef onderkoning werd en zijn broers voor hem neerbogen, zal uiteindelijk iedereen voor Jezus buigen. In *Filippenzen 2* staat: 'elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' Jezus is het ultieme voorbeeld van een leider en een discipel. Bij ADRA volgen wij zijn voorbeeld. Onze medewerkers en vrijwilligers proberen dagelijks het verschil te maken door te dienen, te helpen en te troosten – net zoals Jozef deed en Jezus ons leerde. Wij mogen Hem volgen en dienen, alle dagen van ons leven. Mag dit ons hoop geven in moeilijke tijden. Volg jij Hem?

ADRA Nederland

Wilt u meer weten over de projecten van ADRA? Neem dan een kijkje op onze website: www.adra.nl. Ook kunt u contact met ons opnemen via de e-mail: info@adra.nl of via de telefoon: 030-6917584.

Hopelijk horen we snel van u! ☐

Noortje van Ooijen is medewerker Communicatie van ADRA Nederland.

DE KERK BLIJFT GROEIEN/ MAAR NIET OVERAL

Enkele weken geleden maakte het hoofdkantoor van de Adventkerk in Silver Spring (VS) de nieuwste gegevens bekend over ledenaantallen in de verschillende regio's van de wereld. De trend van een sterke groei in bepaalde delen van de zich ontwikkelende wereld en van stagnatie in de westerse wereld zette zich ook in 2024 door.

Op 31 december 2024 was het officiële ledenaantal van de kerk wereldwijd 23.684.237. Dat betekende een netto-aanwas in dat jaar van bijna 900.000 leden. In 2024 verwelkomde de Oost-Centraal Afrikaanse Divisie 446.000 dopelingen, waardoor het ledental in die divisie nu 5,7 miljoen heeft bereikt. De bijzondere evangelie-actie in Papua Nieuw-Guinea bracht in dat land een netto ledengroei van iets boven de 200.000. In heel Noord-Amerika steeg het aantal leden met ca. 42.000. In Zuid-Amerika werden aanzienlijke correcties doorgevoerd en eindigde het jaar met een verlies van 214.000.

ZAMBIA/PRESIDENT EERT ADVENTISTISCHE VROUWENBOND

Op 7 mei opende de president van Zambia, Hakainde Hichilema, een bijeenkomst van de Dorcasorganisatie in zijn land.

Het evenement werd bijgewoond door zo'n 30.000 Dorcasmoeders en was een massale blijk van steun voor de vrouwen die leiding geven aan de organisatie en daarmee het werk voortzetten van Tabita, ook bekend als Dorcas, uit Handelingen 9:36-42.

De president van Zambia prees de vrouwen voor hun positieve invloed in de Zambiaanse gemeenschap. Op zijn *Facebook*-pagina schreef hij: 'De regering van Zambia blijft zich sterk inzetten voor inclusiviteit, economisch herstel en sociale transformatie. Wij erkennen de kerk niet alleen als moreel kompas, maar ook als cruciale ontwikkelingspartner, met name bij het ondersteunen van kwetsbare groepen, het herstellen van hun waardigheid en het openen van kansen voor alle Zambianen.'

GROENLAND/KERKELIJK WERK MAAKT NIEUWE START

In maart begon een nieuwe fase in de geschiedenis van de Adventkerk in Groenland.

Beryl en Joel Nymwange arriveerden als kerkelijk werkers in Nuuk, de hoofdstad van Groenland. Zij kwamen op initiatief van de Adventkerk in Denemarken, nadat er lange tijd nauwelijks adventistische activiteiten waren geweest in dit enorme land dat nog steeds met Denemarken verbonden is. De Deense kerk kreeg hulp van de Trans-Europese Divisie en de *Adventist Fronteer Mission* organisatie om de komst van het van oorsprong Keniaanse echtpaar mogelijk te maken.

Kort na hun aankomst in Groenland hadden Beryl en Joel de unieke ervaring om de Deense koning Frederik X en Jens-Frederik Nielson, de minister-president van de 55.000 Groenlanders, te mogen begroeten tijdens een bezoek dat de Deense koning aan Groenland bracht. Een deel van de bevolking volgt nog steeds de oorspronkelijke Inuitreligie, maar het christendom heeft al lange tijd geleden zijn intrede in Groenland gedaan, met de Evangelisch-Lutherse Kerk als de voornaamste stroming.

OVERLEDEN/SAKAE KUBO

Drie weken na zijn 99e verjaardag stierf Dr. Sakae Kubo thuis, in het bijzijn van zijn familie, in Bakersfield (Californië, VS). Als de zesde van tien kinderen werd Kubo in 1926 geboren in het gezin van Japanse ouders die naar Hawaï waren geëmigreerd en daar met veeteelt in hun levensonderhoud voorzagen. Als tiener kwam Kubo in aanraking met het adventisme. Hij viel op door zijn schoolprestaties en kreeg de kans om in de VS aan de voorloper van Andrews University te gaan studeren. Daar zou hij later ook geruime tijd deel gaan uitmaken van de theologische faculteit. Zijn progressieve inzichten leidden na verloop van tijd tot een conflict met de kerkelijke leiding en tot demotie, maar Kubo bleef de kerk trouw. Hij schreef 16 boeken waarvan *A Reader's Greek-English Lexicon of the New Testament* dat na veertig jaar nog steeds veel wordt gebruikt door vakgeleerden en theologische studenten. Tijdens zijn lange carrière in het adventistische onderwijs was Sakae Kubo ook enige tijd directeur van Newbold College in Engeland (1980 tot 1984).

Sakae Kubo, voorste rij, derde van rechts. Rechts achter hem staat Peter van Bemmelen, destijds docent theologie aan Newbold College.

AI/ADVENTISTISCHE VERSIE

Nadat de meesten van ons jarenlang allerlei informatie opzochten via *Google*, nemen we nu steeds meer onze toevlucht tot *ChatGPT* en andere programma's die gebaseerd zijn op kunstmatige intelligentie. Sinds kort is er nu ook *GospelTruth.ai*, een adventistische versie van artificial intelligence, waarvan Wintley Phipps de geestelijke vader is. Hij werd vooral gedreven door de constatering dat de al bestaande AI-programma's dikwijls eenzijdige informatie leveren waarin niet-geestelijke elementen de overhand hebben en Bijbelse waarden nauwelijks aan bod komen.

Het programma dat op initiatief van Phipps (die binnen en buiten de kerk naam heeft gemaakt als zanger) is ontwikkeld geeft informatie die vooral ook rekening houdt met Bijbelse gegevens. De gebruiker kan het programma vragen om binnen een minuut een Bijbels-verantwoorde (adventistische) preek te maken, over een bepaald thema, met een bepaalde lengte, of een Bijbelstudie – en dat is mogelijk in verschillende talen. Wie nieuwsgierig is kan een kijkje nemen op <https://gospeltruth.ai>. De basisversie is gratis; een upgrade kost \$ 19,95 per maand.

NIGERIA/TIEN STUDENTEN BEVRIJD NA KIDNAP

Twee dagen nadat zij werden gekidnapt door een groep gewapende mannen werden tien Nigeriaanse adventistische studenten weer vrijgelaten. Zij waren op weg van Port Hartcourt naar de Babcock Universiteit om een jeugdcongres te bezoeken, toen het busje waarin zij reden werd overvallen. De studenten zijn dankbaar voor de inspanning van de politie die erin slaagde hen te bevrijden, maar geloven ook dat de gebeden die voor hen werden opgezonden hun uitwerking niet hebben gemist.

Ontvoeringen zijn in Nigeria een veelvoorkomend verschijnsel. Een predikant in Noord-Nigeria meldde onlangs dat van zijn gemeente van ongeveer 100 leden er momenteel 44 door kidnappers worden vastgehouden. Volgens overheidsstatistieken werden in een jaar tijds in geheel Nigeria meer dan 2 miljoen personen het slachtoffer van ontvoeringen.

Reiger Rob

en de grote reddingsactie

s het je wel eens opgevallen dat dieren vaak samen zijn? Maar de reiger... die is vaak alleen.

Tekst/**Ruth** Tekeningen en knutsenwerk: **Eloa** 12 jaar,
Emília 11 jaar, **Tobias** 7 jaar.

Aan de oever van een vijver lag een nest. Dit nest was het huisje van reiger Rob. Hij woonde in een rustig deel van het moeras. Er kwamen niet veel dieren of mensen langs. Vaak was het stil en vredig rond zijn nestje. Precies zoals hij het het liefst had. Hij hield niet van kabaal en drukte. 'Laat mij maar alleen, dat vind ik het fijnst' zei reiger Rob vaak. Op een rustige ochtend zat Rob in zijn nest en luisterde naar het gezang van de vroege vogels. Het getjilp en gefluit was door het hele moeras te horen. Reiger Rob zag een van de zangvogels langsvliegen met een vrolijk deuntje.

'Zeg, waarom zingen jullie eigenlijk samen?' vroeg Rob.

De vogel hupte neer naast zijn nest.

'Zodat we mooi in canon kunnen zingen!' riep de vogel vrolijk.

'Maar als één vogel vals zingt, dan verpest die het hele lied' zei Rob.

'Je kunt beter alleen zijn, dat klinkt het mooist.'

De vogel vloog weer weg en Rob bleef alleen achter. Precies zoals hij het wilde.

Later die middag zat Rob rustig in zijn nest naar de visjes in het water te turen. Een grote school vissen zwom voorbij.

Rob stak zijn kop nieuwsgierig in het water.

'Zeg, waarom zwemmen jullie eigenlijk samen?' vroeg hij aan de achterste vis.

'Zodat we elkaar kunnen beschermen tegen roofvissen!' antwoordde de vis.

'Maar als een roofvis achter een van jullie aanzit, kan hij jullie allemaal pakken', zei Rob.

'Je kunt beter alleen zijn, dat is het veiligst.'

De vis zwom verder en Rob bleef alleen achter.

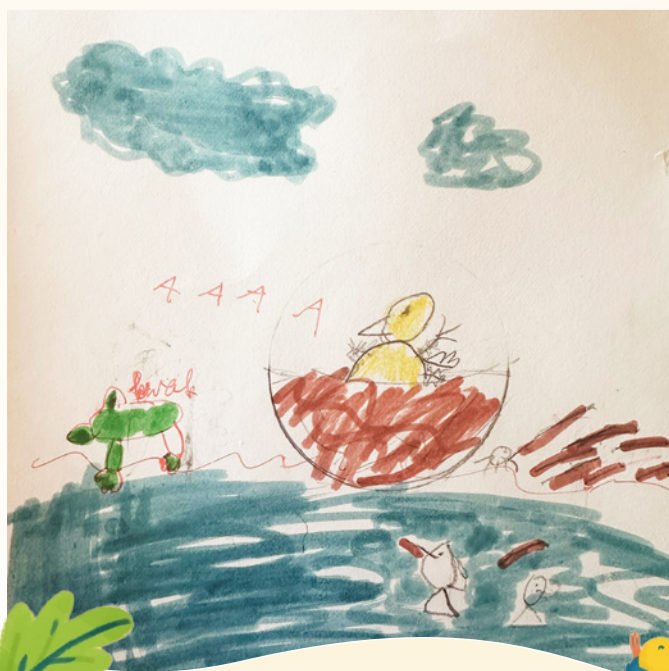
Precies zoals hij het wilde.

Niet veel later zag Rob een lange rij mieren achter zijn nest lopen. Allemaal droegen ze een groot blad.

'Zeg, waarom dragen jullie allemaal een blad?' vroeg hij aan de voorste mier, die het grootste blad droeg.

'Zodat we samen veel bladeren naar ons nest kunnen brengen' antwoordde de mier.

'Maar jij bent toch al sterk genoeg? Je kunt prima zelf een nest bouwen' zei Rob.

'Je kunt beter alleen zijn, want alleen ben je al sterk genoeg.'

De zon ging onder en het werd avond. Rob maakte zijn nestje klaar om te slapen. Hij keek naar de roze lucht en zag een grote groep trekganzen voorbij vliegen.

'Zeg, waarom vliegen jullie eigenlijk in een groep?' riep hij naar de lucht.

Een gans in het midden keek omlaag en riep terug: 'Zo vangen we minder wind.'

Rob draaide verbaasd zijn kop.

'Maar dan vangen de voorste vogels juist méér wind dan de achterste' zei hij.

'Je kunt beter alleen zijn, dat is het eerlijkst.'

De ganzen vlogen verder en Rob bleef alleen achter. Precies zoals hij het fijn vond.

Hij sloot zijn oogjes en viel in een diepe, rustige slaap.

De volgende ochtend, nog voor het licht werd, viel er een grote druppel op Robs hoofd. Hij schrok wakker en keek omhoog. De lucht was donker en grijs. Al snel volgden meer druppels, tot er een flinke plensbui aankwam. Arme Rob werd kletsnat. Het water in de vijver steeg en overspoelde langzaam de oever en Robs nest. De takjes van zijn nest dreven weg en zonken naar de bodem van de vijver. Verdrietig keek Rob toe hoe zijn huisje verdween. Een kikker langs de overstroomde oever zag wat er gebeurde en kwaakte luid:

'Help! Een nest overstroomd! Help!'

De vissen hoorden het en doken snel naar de bodem van de vijver. Eén voor één haalden ze de takjes op en legden die aan de kant. Het stopte met regenen. Een paar muizen, die het gekwaak hadden gehoord, kwamen aangesneld. Ze pakte de opgedoken takjes op en begonnen het nest opnieuw te bouwen. Steeds meer dieren kwamen helpen. Sommigen hielpen bij het bouwen, anderen veegden de modder weg of droogden Robs natte veren. Reiger Rob keek naar alle dieren om zich heen en voor het eerst was hij blij dat hij niet alleen was. □

Boodschap: Samen staan we sterk!

Iedereen is anders en dat maakt elk mens zo bijzonder en mooi! God vindt ons allemaal even belangrijk. Daarom is het belangrijk dat we niemand buitensluiten en niet alleen aan onszelf denken.

Als we samen geloven in God en samen ons best doen, dan staan we sterker – in het geloof en in het leven. God wil dat we elkaar helpen, troosten, blij maken en liefhebben. Dat kunnen we niet alleen. Daar hebben we elkaar voor nodig!

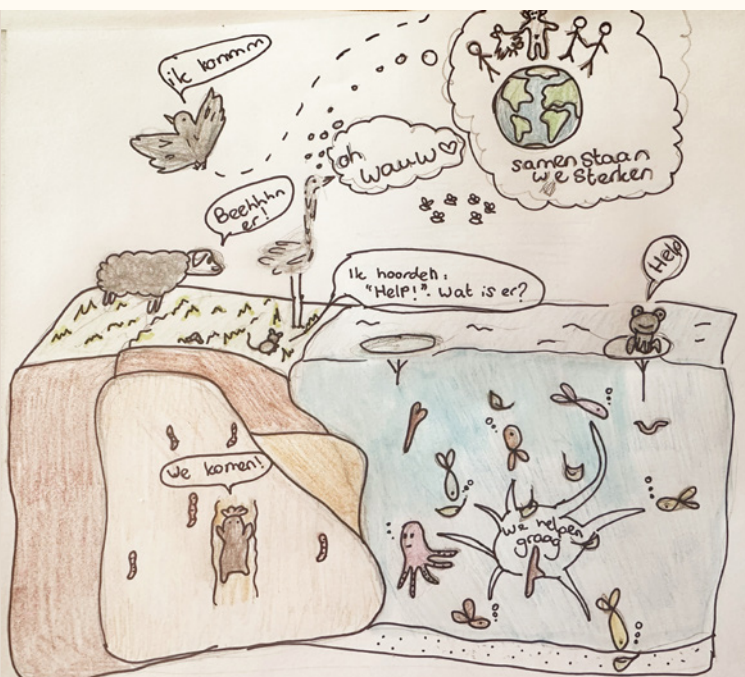
"Als iemand alleen is, kan hij zich niet goed verdedigen. Maar samen kun je een tegenstander aan. Samen ben je sterker. Net als een touw dat bestaat uit drie strengen – dat trek je niet zomaar stuk."

– Prediker 4:12

"Het lichaam is één geheel, maar het bestaat uit veel delen. En al die delen hebben een eigen functie. Net zo vormen wij samen één lichaam, want we horen allemaal bij Christus. Maar we hebben wel allemaal onze eigen functie."

– Romeinen 12:4-5

Ruth is 23 jaar en studeert rechten. Zij is lid van de gemeente Huis ter Heide en bereidt de kinderverhalen voor

EMERITI/EXCURSIE

Op woensdagmorgen 9 april verzamelden zich ruim twintig emeritus-predikanten en partners bij de haven van Harderwijk om aan boord te gaan van de Jackeline. Dit is een salonboot die vanuit dit Hanzestadje vaartochten verzorgt over de randmeren tussen de Veluwe en de nieuwe polders. Omdat het toeristenseizoen nog niet begonnen was hadden de aanwezigen de ruime boot geheel voor zichzelf. Het prima weer werkte voluit mee om deze dag tot een uitermate plezierige ervaring te maken. De emeriti hebben intussen met waardering kennisgenomen van het besluit van het Dagelijks Bestuur van onze kerk om ds. Dwight van Ommeren aan te wijzen als de verantwoordelijke voor zorg voor de emeriti en hun partners.

'ONGELOOFLIJKE GELOOFSREIS'/JEUGDLEIDERS-WEEKEND

In het weekend van 28 februari-2 maart 2025 werd het AJV Jeugdleidersweekend in het Koetshuis bij ons Landelijk Kantoor gehouden. Het was voor de deelnemers een ongeloflijke ervaring om samen te werken met Kalinda Muloba uit het Verenigd Koninkrijk. Het was een tijd van betekenisvolle discussies, oprechte gebeden en het delen van ervaringen die ons begrip van jeugdpastoraat verdiepten. De deelnemers waren na afloop enthousiast over de kansen die er voor jeugdleiders liggen. Ze zijn vastbesloten om elkaar de komende jaren te steunen. Lees meer: <https://bit.ly/jeugdleiders-weekend>

GEZOCHT/ADRA BESTUURSLEDEN

Het ADRA-bestuur van onze ontwikkelingsorganisatie is op zoek naar enthousiaste mensen die een deel van hun tijd willen geven om de wereld ver weg en dichtbij veiliger en rechtvaardiger te maken. Ben je adventist (of sympathiserend) en heb je een juridische, financiële, fondsenwervende, communicatie/sociale media of HR-achtergrond? Dan komt jouw kennis heel goed van pas. Ook mensen zonder deze achtergrond kunnen reageren als ze interesse hebben. Neem voor informatie contact op met Frensy Panneflek: panrey@yahoo.com of Rob de Raad: rderaad@adventist.nl

OPROEP/SCHRIJF MEE AAN ADVENT!

Schrijf jij mee aan Advent? We zijn op zoek naar inspirerende verhalen uit Nederlandse adventgemeenten! Of het nu gaat om bijzondere projecten, activiteiten of persoonlijke getuigenissen - deel jouw verhaal met onze lezers. Foto's zijn zeer welkom. Interesse? Mail naar adventredactie@adventist.nl voor meer informatie over de publicatiemogelijkheden.

**BIBLE EXPERIENCE/
HONGARIJE**

De deelnemers kijken met veel enthousiasme terug op een bijzondere reis naar Hongarije. Daar namen vier groepen vanuit Nederland en België deel aan de *Adventurer Bible Experience* (ABE) en *Pathfinder Bible Experience* (PBE). De groepen kwamen uit Kortrijk, Elah Scouts & Pathfinders JFC, Eoasis Welpen & Adventurers. Samen hebben zij een onvergetelijke tijd beleefd in het prachtige Boedapest. Meer lezen op: <https://bit.ly/biblehongarije>

**GROTE OPDRACHT/
MELD JE AAN**

Op 26-28 september wordt het landelijke Grote Opdracht Festival georganiseerd door de Unie. Tijdens dit festival behandelen we vragen over vergrijzing van de gemeente, vertrek van leden, terugloop betrokkenheid en bevorderen van groei. In 6 workshop sessies helpen experts op deze gebieden, zowel lokaal als van onder andere het Newbold College, ons verder met deze vraagstukken. Het festival valt samen met het jaarlijkse Challenge Kamp op Oud Zandbergen, waar kinderen tussen 6 en 15 jaar aan kunnen deelnemen. Er zijn 275 plekken beschikbaar, dus meldt u snel aan. Alle informatie en mogelijkheid tot aanmelden (tot 10 augustus), vindt u hier: <https://bit.ly/gop2025>

**VESPERDIENST/
12 APRIL**

Op sabbatmiddag 12 april vond de eerste vesperdienst van 2025 plaats op de vaste locatie in Huis ter Heide. Het Witte kerkje tegenover het kantoor van de Nederlandse Adventkerk was aardig gevuld. In de dienst ging de Belgische emeritus-predikant ds. Johan Delameillieure voor. De zorgvuldig voorbereide dienst werd muzikaal omlijst door een klein projectkoor onder leiding van Peter Dingemanse. Hij staat in adventistische kringen bekend als de vaste organist in de gemeente Den Haag. Wendy Dekker Garms trad deze keer op als de liturg. De overdenking van ds. Delameillieure was getiteld 'Voor de stomme en de blinde: Effata!' Daarin benadrukte hij hoe Christus ons ook nu wil losmaken van wat ons gevangen houdt en ons verhindert om voluit mens te zijn. Een opname van de dienst kan worden beluisterd via kerkomroep.nl. De volgende vesperdienst vindt plaats op 8 november a.s., om 16.00 uur.

Puzzel

Geen puzzels meer in Advent

Vanaf deze editie staat er in Advent geen puzzel meer. De maker van de puzzels, Erik Macville, heeft besloten om daarmee te stoppen. Het blijkt, door alle tussenschakels in het productieproces, lastig om iedere keer een foutloze puzzel te publiceren. Daarbij komt dat het aantal oplossters zeer beperkt is. We danken Erik voor zijn jarenlange inzet voor de puzzels.

Jeroen de Jager werkt in de media en is lid van de Adventkerk

**JEUGDRETRAITE
2025/STEVIG STAAN**

Departementshoofd Gabriel Kwayie (Jongeren & Gezinnen) kijkt met groot enthousiasme terug op het jeugdkamp Jeugdretraite (25-27 april 2025). 'Wauw! Wat een fantastische weekendretraite hebben we achter de rug. Het was een bruisend samenzijn met een geweldige groep jongeren en hun enthousiaste jeugdleiders. Het weer werkte ook nog eens volop mee, de zonscheen en de energie van de deelnemers was aanstekelijk!' Lees meer op: <https://bit.ly/jeugdretraite>

JEUGDRETRAITE
VERANKERD

Creatieve evangelisatie

IN DE WERELD VAN VANDAAG

Als zevendedagsadventisten geloven wij dat het eeuwige evangelie nog steeds goed nieuws is. Maar hoe delen we dat? Wat betekent het om een trouwe getuige te zijn in een post-christelijke context waar het kerkgebouw niet langer de primaire ruimte is voor evangelisatie en mensen wantrouwig staan tegenover institutioneel lidmaatschap en aansluiting?'

Tekst/Anthony WagenerSmith Vertaling/Bert Nab

Discipelen maken, maar hoe?

In veel delen van Europa, vooral hier in Nederland, kan het woord 'evangelisatie' verouderd of zelfs ongemakkelijk aanvoelen omdat onze overgeërfde methoden zelf vaak verouderd zijn en niet natuurlijk aanvoelen. Net als het oudtestamentische volk van God in ballingschap, in het post-tempel tijdperk, leven we momenteel in een post-christelijke cultuur waar geloof in Christus en christelijke waarden gezien worden als secundair en vreemd. Toch blijft de grotere missie van Jezus om op weg te gaan en discipelen te maken onder alle volken en overal ('Jeruzalem, Judea, Samaria en de uiteinden van de aarde' in Handelingen 1:8) nog steeds van kracht. De oproep is niet veranderd, maar onze context wel. Creatieve evangelisatie in onze tijd gaat niet over luidere microfoons of felgekleurde folders - het gaat over authentieke levens, diepe relaties en door de Geest geleide moed om opnieuw uit te vinden hoe we hoop en identiteit

uitdragen in een complexe en sceptische wereld.

Dit artikel biedt drie belangrijke gebieden aan waarvan ik geloof dat we die verder moeten onderzoeken: persoonlijke spiritualiteit en missionaire levensstijl, geëngageerd lidmaatschap van kerken en het planten van nieuwe relationeel gebaseerde gemeenschappen. Betrokkenheid bij de lokale gemeente, en creatieve kerkplanting als een aanvullende weg naar zending. Elk van deze gebieden daagt ons uit om missionair te leven en niet alleen missionair te praten.

Persoonlijke spiritualiteit en de moed opnieuw te geloven

Zending begint niet in een kerkgebouw - het begint in het hart van God en stroomt door mensen die het horen. Evangelisatie gaat niet in de eerste plaats over strategieën of programma's. Het gaat over mensen die Jezus hebben ontmoet en geloven dat anderen Hem ook kunnen ontmoeten. We kunnen niet geven wat we niet leven.

Daarom moet het startpunt van elk gesprek over evangelisatie onze eigen wandel met Christus zijn. Bijna twintig jaar geleden had ik een moment dat mijn leven veranderde. Het gebeurde op een

/We kunnen niet geven wat we niet leven

zondagochtend, rustig en bescheiden. Ik pakte mijn telefoon en scrolde door mijn contactenlijst en iets raakte me met een plotselinge helderheid. Als predikant beseft ik tot mijn grote schaamte dat ik geen goede vrienden in mijn telefoon had die niet al christen waren. Ik was zo druk bezig mijn tijd door te brengen met kerkmensen en met het plannen van kerkprogramma's, dat toen ik de evangeliën las, me realiseerde dat ik niet in aanraking kwam met het soort mensen dat Jezus ontmoette. Ik preekte over zending, maakte strategieën voor zending en evangelisatie, bad er zelfs regelmatig voor, maar leefde er niet naar.

Ik voelde op dat moment tot in het diepst van mijn wezen dat de Geest me ervan beschuldigde een 'missionaire hypocriet' te zijn. Dat was voor mij een keerpunt. Ik wilde niet alleen een leider zijn die investeert in andere leiders, maar ook een missionaire levensstijl laten zien door dicht bij de mensen te komen die God het meest mist. Ik noem het de **mobiele telefoontest**. Probeer het nu - open je contacten. Met wie ben je verbonden? Met wie eet je, met wie lach je, wie steun je en wie heb je lief - met wie deel je je geloof nog niet? Het is belangrijk om toegerust te zijn en vertrouwen te hebben in de inhoud van het evangelie, maar wat onthult je contactenlijst over de missionaire context waarin je leeft? Het is aantrekkelijk om je achter programma's te verschuilen, maar uiteindelijk - als we Jezus willen volgen die een vriend van zondaars was¹ - moeten we ruimte maken. Ruimte om opzettelijk nee te zeggen tegen afleidingen en soms eindeloze kerkprogramma's, zodat we ja kunnen zeggen tegen tijd met mensen buiten de geloofs-gemeenschap.

Relationele evangelisatie via de lokale gemeente

Veel van onze gemeenten voelen dat ze vastzitten. We hebben programma's geprobeerd, evenementen georganiseerd en de gemeenschap gediend. Toch lijkt er weinig te veranderen. We worden gedwongen de realiteit onder ogen te zien. Het zijn niet alleen niet-christenen die wakker worden op een sabbat- of zondagochtend en zich afvragen waar ze een goede preek kunnen horen, maar ook onze eigen kerkmensen. Onze leden zien de eredienst steeds meer als optioneel voor geestelijke groei. Vooral in een post-covidtijdperk zijn mensen niet langer op zoek naar een dienst om bij te wonen; ze zijn op zoek naar een gemeenschap om bij te horen. Daarom gaat evangelisatie niet alleen over verkondiging maar ook over aanwezigheid.

Voorbeelden van creatieve vernieuwing

Binnen het gebied van de Trans Europese Divisie zie ik een creatieve vernieuwing van relationele omgevingen om meer saamhorigheid te creëren in geloofsgetuigenissen.

Van een kerkgebouw in Sarajevo waar moslimstudenten regelmatig worden uitgenodigd voor gametoernooien, tot het historische en oudste Europese adventkerkgebouw in Oslo, zijn spirituele gesprekken en het verkennen van de Bijbel een natuurlijk gevolg. De genoemde kerk in Oslo heeft ruimtes bestemd voor jonge moeders die samenkomen voor 'zingen met baby's' (peutergroep) en een keldercafé dat is gerenoveerd om alcoholvrije drankjes te serveren. Van Ljubljana, Slovenië, waar een toegewijd lid een klein restaurant op de campus is begonnen om sociale en spirituele banden onder studenten te creëren, tot een populaire badmintonclub onder leiding van Zuid-Aziaten van de 2e generatie in Manchester, Verenigd Koninkrijk, die nu meerdere discipelgroepen hebben. Er vindt zowel sociale als spirituele groei plaats.

Door liefde krijgt de waarheid gehoor

Van pas gearriveerde zendelingen in Nuuk Groenland die luisteren en leren over de Groenlandse cultuur door zich aan te sluiten bij bestaande sociale ruimten in plaats van hun eigen ruimten te creëren, tot liefdadigheidswinkels in Denemarken en daarbuiten waar geestelijke leiders worden aangesteld voor getuigenis en gemeenschapsvorming vanuit de activiteiten van het centrum. Saamhorigheid leidt tot geloofsgesprekken en christelijke gemeenschap. En zelfs hier in Nederland zijn de mogelijkheden echt rijk. Ik zag het toen ik de kans kreeg predikanten te leren kennen en door het veld te reizen om de diversiteit aan kerken te zien.

Vragen om over na te denken

- 1 **Hoe creëer je** in je eigen kerk een familie waar je bij hoort en niet alleen een dienst om bij te wonen?

CREATIEVE/EVANGELISATIE

- 2 **Waar zijn de lichtpunten** in jullie missie waar niet-kerkelijke ruimtes leuke en betekenisvolle ervaringen creëren voor je buurt of dorp?
- 3 **Hoe creëren we** doelbewust ingangen die meer zijn dan sociale samenkomsten om mogelijkheden te creëren voor een levendig getuigenis?
- 4 **Hoe zijn jullie** goede rentmeesters van eigendommen om hun missionaire impact te maximaliseren en tegelijkertijd financieel duurzaam te worden op de lange termijn?
- 5 **En, op het meest basale** niveau, wat kunnen jij en een paar anderen in je kerk doen om mensen creatief tegemoet te komen door hen uit te nodigen tot een betere identiteit in Christus en die ook te laten zien?
- 6 **Geloof je** net als ik dat de beste zendingsverhalen in de geschiedenis van de Adventkerk in Nederland nog geschreven moeten worden?

Deze mentaliteitsverandering, van een kerk waar je een dienst moet bijwonen, naar een gemeenschap waar je bij hoort, is de Bijbelse visie² en niet de nieuwste gimmick. Door liefde krijgt de waarheid gehoor. Ellen White schrijft: 'Het sterkste argument ten gunste van het evangelie is een liefhebbende en beminnelijke christen.'³ Die liefde moet in het echte leven tot uiting komen, niet alleen in leerstellingen.

Kerkplanting als aanvulling op en niet als concurrent van de plaatselijke gemeente

Elke gemeente, inclusief die waar jij deel van uitmaakt, was vroeger een beginnende groep. Niemand zal deze sabbat aanbidden in een van de zeven gemeenten uit de Openbaring. Het zijn archeologische vindplaatsen van belang. Het zijn geen mislukkingen omdat ze niet meer bestaan. Het zijn juist succesverhalen omdat ze hun invloed vermenigvuldigden door mensen uit te zenden naar nieuwe

plaatsen en daar nieuwe gemeenschappen te planten. Een succesvolle gemeente is geen megakerk, afgemeten aan de omvang van het aantal leden en de middelen. Een succesvolle gemeente is een moederkerk die niet alleen in haar behoeften voorziet, maar na verloop van tijd ook kinderen baart. Wil een soort overleven, dan moet het aantal geboorten groter zijn dan het aantal sterfgevallen. Het is onze profetische roeping het eeuwige evangelie te verkondigen aan 'alle landen en volken, van elke stam en taal.'⁴ Daar komt bij dat we in Nederland in een multiculturele en multireligieuze samenleving wonen.

Zoveel mogelijke verschillende kerkplantingen creëren

Tegen deze achtergrond hebben we een moedige en creatieve beweging nodig om verschillende soorten gemeenten te planten die verschillende soorten mensen bereiken. Denk daarbij aan Antilliaanse, Afrikaanse en Oekraïense immigranten, de Nederlandse meerderheidsbevolking en

/ We leven in een tijd van grote mogelijkheden

multi-etnische en multi-economische gemeenten met mensen van verschillende etniciteiten en inkomensniveaus. Maar ook aan tweede en derde generatie Nederlanders die zowel hun culturele wortels en hun Nederlandse identiteit ervaren, en nog veel meer omgevingen. Ik vind het persoonlijk bemoedigend om nieuwe beginnende groepen te zien en de creativiteit en toewijding van de mensen die persoonlijk betrokken zijn bij dit uitdagende werk. Omdat ik door de jaren heen in veel verschillende culturen initiatieven heb ontplooid om gemeenten te stichten of ze nieuw leven in te blazen, vind ik het heel belangrijk de raad van Paulus in 1 Korintiërs 3:6-7 serieus te nemen.

Hij zegt daar: 'Ik heb geplant, Apollos heeft water gegeven, maar God heeft doen groeien. Het is niet belangrijk wie plant of wie begiet; alleen God is belangrijk, want Hij doet groeien.' Met andere woorden, sommigen van ons zijn geroepen om te initiëren (planters) en anderen zijn geroepen om het werk te ondersteunen (begieten), maar geen van beide activiteiten is belangrijker dan de andere. Daarom moeten we de verschillende roepingen omarmen en manieren vinden om samen te werken zodat de kerk groeit.

De heilige Geest heeft niet een continent vergeten

We leven in een tijd van grote uitdagingen, maar ook van grote mogelijkheden. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, heeft de heilige Geest geen continent overgeslagen. Europa - ik zou zeggen na het 1040-venster met zijn openlijke vervolging - is misschien wel het grootste zendingsveld in de wereld van nu. Toch hongeren de mensen nog steeds naar hoop, verlangen ze nog steeds naar betekenis en kijken ze nog steeds of ons geloof enig verschil maakt in de echte wereld.

Wat een nederlaag, duisternis en dood lijkt, zoals zo vaak het geval is in de geschiedenis van het christelijk geloof, is eigenlijk de voorloper van opstanding en een grote doorbraak in evangelisatie en getuigenis. Moge Gods Geest opnieuw door Nederland waaien en mogen we met open ogen en gewillige offers met onze ontzagwekkende God samenwerken in zijn grote werk. □

Anthony WagenerSmith is *Mission and Evangelism Director* bij de *Trans-European Division* van onze kerk

Eindnoten

¹ Lucas 7:34

² Efeziërs 1:22-23; 1 Korintiërs 12

³ Ministry of Healing, blz. 470

⁴ Openbaring 14:6

Leidinggeven vanuit het hart

HOE OP COMPASSIE GEBASEERD LEIDERSCHAP EEN BLIJVENDE INDRUK CREEËRT

In de snelle wereld van vandaag is de rol van een leider cruciaal. Lokaal en wereldwijd worden verschillende stijlen van leiderschap waargenomen, maar een nieuwe benadering die empathie en zorg benadrukt - op compassie gebaseerd leiderschap - heeft onlangs aan bekendheid gewonnen.

Tekst/Godfred Asamoah

Deze transformatieve leiderschapsstijl geeft prioriteit aan empathie, begrip en oprechte zorg voor anderen.

Bovendien bevordert het vertrouwen, samenwerking, effectiviteit en betrokkenheid om positieve impact te creëren. Leiden met compassie is een belangrijk onderdeel van onze missie als kerk en blijft ook vandaag de dag belangrijk. Maar wat betekent het om te leiden met compassie en waarom is het nu belangrijker dan ooit tevoren?

Laurel Donnellan zegt: 'Compassievol leiderschap is de praktijk van het gebruiken van je hoofd en hart om mensen te inspireren en te beïnvloeden, zodat zij op hun beurt anderen kunnen inspireren en beïnvloeden.'¹

In compassiegericht leiderschap zijn het hoofd, het hart en de handen essentiële elementen in het inspireren en beïnvloeden van de mensen om ons heen. Er kan ook gesteld worden dat het hart zelf de kern is van op compassie gebaseerd leiderschap. Een compassievolle leider denkt, voelt en handelt op manieren die positieve verandering bevorderen. Onze samenleving heeft op dit moment meer dan ooit leiderschap nodig dat gebaseerd is op

compassie. In mijn bediening ben ik getuige geweest van significante positieve veranderingen, opluchting en impact bij leden die compassie toonden voor anderen.

Er wordt gezegd dat 'de hersenen van mensen positiever reageren op leiders die mededogen tonen.'² Dit betekent dat het tonen van compassie positieve interacties kan versterken, positieve respons kan verhogen en relaties kan verbeteren terwijl je het evangelie van Jezus Christus deelt. Dit type leiderschap is gebaseerd op nederigheid, empathie en transparantie. We zijn geroepen om op verschillende manieren compassie te tonen (1 Petrus 3:8), hetzij door middel van belangenbehartiging, toewijding aan het dienen van anderen of het vermogen om mensen te verenigen in tijden van crisis. Jezus is ons grootste voorbeeld (Marcus 8:2).

Mededogen is het vermogen om medelijden te hebben met anderen. Het kan verwijzen naar iemand die geneigd is barmhartigheid te tonen of een hart heeft dat teder is en gemakkelijk bewogen wordt door de nood, het lijden, de noden en de zwakheden van anderen. Er wordt gezegd dat 'er nooit een

hart was dat werkelijk groot en vrijgevig was, dat niet ook teder en barmhartig was.'³ Zo'n teder en mededogend hart is nodig om mensen naar Christus te leiden.

Leiderschap dat gebaseerd is op compassie heeft een positieve invloed op de samenleving doordat het ons aanmoedigt contact te maken met anderen met verschillende culturen en achtergronden. Het doorbreekt barrières en creëert meer mogelijkheden. Iedereen kan zijn potentieel ontwikkelen in het beoefenen van op mededogen gebaseerd leiderschap.

Vragen ter overdenking:

- 1 **Hoe toon ik** momenteel compassie in mijn leiderschapsstijl, en welke invloed heeft dit op de mensen om mij heen?
- 2 **Voor welke uitdagingen** kom ik te staan als ik probeer leiding te geven met compassie en hoe kan ik die overwinnen?
- 3 **Hoe kan ik** een omgeving creëren waarin anderen zich veilig voelen om zich kwetsbaar op te stellen en om hulp te vragen? □

Godfred Asamoah is predikant van de gemeenten Amsterdam Ghana, Amsterdam Zuid Oost en van de churchplant Almere Ghana.

Advent- geschiedenis in perspectief

In deze reeks artikelen hebben we stilgestaan bij de ontwikkeling van de geloofsovertuigingen, de zgn. 'pilaren van het geloof'. Daarna hebben we de aandacht gericht op jaartallen die belangrijk waren in het ontstaan van de organisatiestructuur. Ter afsluiting van deze reeks willen we dit keer onze aandacht richten op het belangrijke jaar 1888. Dit jaar is van grote betekenis voor de theologische ontwikkeling van de Adventkerk.

Dit keer deel 14: 'Het jaar 1888 als theologisch keerpunt'.

Tekst / **Thijs de Reus**

De voorgeschiedenis

George Knight deelt de geschiedenis van de Adventkerk in drie delen in, aan de hand van drie vragen: wat is 'adventistisch' in het adventisme, wat is 'christelijk' en wat is 'fundamentalistisch'?¹ In voorgaande artikelen over de geloofsleer stonden wij vooral stil bij de geloofsovertuigingen waardoor de Adventkerk zich onderscheidde van andere kerken: de spoedige komst van Jezus, sabbatviering, de heilighoudingsdienst, de toestand van de doden en de geest der profetie. Het is logisch dat men zich daar intensief mee heeft beziggehouden. Dat is het 'adventistische' in het adventisme.

Gesprekken met andersdenkenden gingen veelal over deze thema's. Mensen als Hiram Edson, James en Ellen White, Joseph Bates en John Nevins Andrews hadden

geen academische training en veel pioniers waren nog tieners toen zij deel gingen uitmaken van de Adventbeweging. Zij waren echter ook stuk voor stuk zorgvuldige onderzoekers die bereid waren veel tijd te besteden aan Bijbelstudie. De resultaten deelden ze met elkaar. Het waren onafhankelijke denkers die het vaak niet met elkaar eens waren. Ze stonden er echter voor open van elkaar te leren. Zij kwamen met elkaar tot conclusies en overeenstemming.

De resultaten werden 'gepubliceerd in tijdschriften als de *"Review and Herald"* en *"Signs of the Times"*. Deze artikelen kenmerkten zich door logica en overtuigingskracht maar hadden wel vaak een controversieel en strijdlustig karakter. De tegenstander werd vaak verslagen met niet te weerleggen argumenten. Sommige adventistische predikers waren experts

Advent Review

AND SABBATH HERALD.

"HERE IS THE PATIENCE OF THE SAINTS: HERE ARE THEY THAT KEEP THE COMMANDMENTS OF GOD AND THE FAITH OF JESUS."—REV. 14:12.

VOL. 59, No. 46.

BATTLE CREEK, MICH., TUESDAY, NOVEMBER 21, 1882.

The Review and Herald,

THE LARGEST PROPHETIC JOURNAL IN AMERICA,
IS ISSUED WEEKLY, BY THE

SEVENTH-DAY ADVENTIST PUBLISHING ASSOCIATION,
Battle Creek, Michigan.

when we are receiving sp
is fitting when we are in
of backsliding and spiritual
we need to make special ef
Matt. 6:16-18, in words le
of his people in after ages, C
how we should conduct ou
Surely he would not give t
not intend we should ever f

There are many things in our condition which should humble us down in the dust before God. Our ministry, as a whole, is weak in spiritual power. Their labors do not accomplish the results in gathering souls which were seen among us years in the past, though the opposition to our views is not nearly as bitter as then. Pride, vanity, and love of pleasure have greatly increased among us. Fault-finding, murmuring, and contentiousness, and a criticising spirit, are far too prevalent. Heinous sins crop out among us, and come to light from time to time among our membership. We are doing but little in circulating our publications to what we should do. Many act as though we had ages in which to do our work, whereas we are just upon the brink of the eternal

but it .
standi
a mead
realized
helples
sin, ou
of wis

We d
vaingl
wisdo
our o
weakn
in eve
move

in openbare debatten. Dat gaf de winnende kant een bevredigend gevoel, maar je won er doorgaans geen bekeerlingen mee.²

Al in 1856 spraken James en Ellen White hun zorg uit over deze geest van trots en herhaalden dat in 1873.³ In de Review and Herald vond de Generale Conferentie het in 1882 noodzakelijk om ter voorbereiding op hun volgende zitting een periode van vasten en gebed uit te roepen met als reden: "Trots, vooroordeel en liefde voor genot zijn onder ons sterk toegenomen. Het zoeken naar fouten, gemopper, gevit en het leveren van kritiek komen veel te vaak voor."⁴

Typische algemeen christelijke thema's

Het laat zich raden over welke onderwerpen gesprekken met buitenstaanders gingen. Over wat typisch adventistisch is! Daarin onderscheidde men zich immers van andere christenen. Dat waren leerstellige thema's waarover men onder elkaar grotendeels hetzelfde dacht. Die werden uitgedragen met kracht en waren goed doordacht.

De tegenstander werd vaak verslagen met niet te weerleggen argumenten

Naast die typisch adventistische thema's verdienen ook andere onderwerpen aandacht. Als ijverige Bijbelstudenten is het onvermijdelijk dat die na verloop van tijd ook aandacht krijgen. Je kunt het niet alleen hebben over de sabbat, de toestand van de doden en de profetieën. Uiteindelijk komen ook vragen aan de orde als de goddelijke drie-eenheid en de wijze waarop God de mens redt. Dat is het 'christelijke' in het Adventisme.

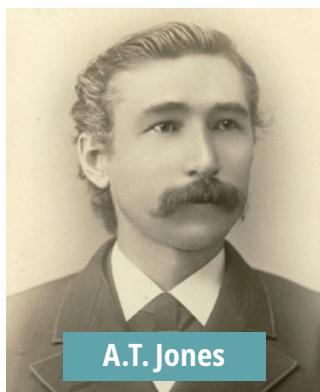
De drie-eenheid is een belangrijke vraag en al is daar in de vierde eeuw een eenduidig antwoord op gegeven, toch verdween dit vraagstuk nooit volledig.

James White en Joseph Bates hebben hun wortels in de zgn. 'Christian Connection' en die geloofden niet in de drie-eenheid. Als adventpioniers, hebben zij die zienswijze niet acuut achter zich gelaten. Die overtuiging aangaande de drie-eenheid zien we terug bij J.N. Loughborough, R.F. Cottrell, J.N. Andrews en U. Smith.⁵

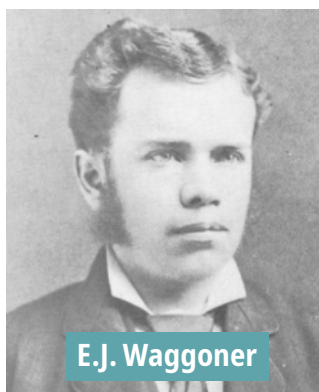
In de beginperiode hielden ze zich hier niet mee bezig. Daarover was dan ook geen eensluidende visie. Dat geldt ook voor de grote splijtzwam tussen de Roomse kerk en hervormers als Luther, Calvijn en Zwingli: kun je je redding kopen met een aflaat of wordt men rechtvaardig door geloof in Jezus Christus? De viering van de sabbat leidde als vanzelf tot nadruk op trouw aan de wet. Welke invloed heeft dat op hoe je naar 'rechtvaardigmaking door het geloof' kijkt en op het daarmee nauw verbonden thema van de drie-eenheid?

De Generale Conferentie van 1888 in Minneapolis

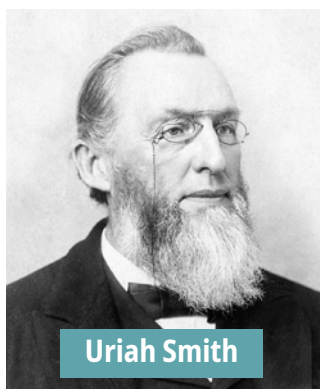
Daar ging het om in 1888. Dit vraagstuk kwam toen niet ineens uit de lucht vallen. In 1887 bepleitten artikelen in de 'Signs of the Times' een bepaalde visie. In de 'Review and Herald' werd de tegenovergestelde visie verkondigd! De één benadrukte geloof en de ander de rechtvaardigheid door de wet. Dat was de geest waarin de afgevaardigden bijeenkwamen tijdens deze Generale Conferentie.

A.T. Jones

E.J. Waggoner

Uriah Smith

Ellen White

Hierboven schetsten we de achtergrond. Er was een neiging tot strijdlustig debatteren. Verder had de vraag over rechtvaardigmaking door het geloof alles te maken met algemeen christelijke vraagstukken over hoe God de mens redt. We hebben ook gesteld dat het stellen van deze vragen onvermijdelijk was: je kunt je niet blijven richten op datgene waar je je in de nasleep van de grote teleurstelling intensief mee bezig hebt gehouden. Het is dan ook goed voor te stellen dat het er stevig aan toe ging tijdens die conferentie over dit belangrijke onderwerp. De hoofdrolspelers waren enerzijds A.T. Jones en E.J. Waggoner en anderzijds Uriah Smith met een aantal medestanders. Waggoner was de zoon van J.H. Waggoner, de hoofdredacteur van de *'Signs of the Times'*. Dat was nou net ook iemand die lang had nagedacht over rechtvaardigmaking door het geloof. Hij had er twintig jaar daarvoor een boek over geschreven. Hij kende de nadruk die sommige oudere leiders legden op de wet. Hij was de inspiratiebron voor zijn zoon en diens compaan, A.T. Jones.

Smith was al tientallen jaren de hoofdredacteur van *'The Review and Herald'*. Hier speelt dus zeker een generatiewisseling ook een belangrijke rol. De pioniers van het eerste uur, moesten het stokje overdragen. Als je kijkt naar hoe het verschilpunt wordt verwoord, dan gaat het uiteindelijk slechts om een accentverschil. Daarom is dit misschien ook wel eerder een botsing van persoonlijkheden. De oudere leiders zeiden: natuurlijk worden we gered door Jezus Christus, maar je moet de wet gehoorzamen om daar beslag op te kunnen leggen. Waggoner, Jones

en hun medestanders benadrukten redding door Jezus Christus. De wet had daar niets mee te maken. Trouw aan Gods wet vloeit voort uit het besef dat je bent gered door Jezus Christus. Die trouw is dus resultaat, geen voorwaarde. Dat vond die oude garde gevaarlijk. Ze waren bang dat mensen zouden gaan geloven dat het gedrag van de christen niets te maken had met diens redding.

De rol van Ellen White

Ellen White bepleitte een open houding en om de waarheden van Gods Woord zo te bestuderen. Ze koos niet tussen de ene groep of de andere. In haar preken ging ze in op Jezus Christus en de rechtvaardigmaking van de mens door zijn verdiensten. Op de laatste dag sloeg ze een strenge toon aan en wees op het gevaar van het volgen van mensen in plaats van het zelf bestuderen van de Schrift.

Dit waren haar woorden: 'Onze bijeenkomst komt nu tot een einde en er is nog niemand geweest die zijn schuld heeft beleden'.⁶ 'Ik heb opdracht gekregen om te zeggen dat de verschrikkelijke ervaring tijdens de conferentie in Minneapolis een van de droevigste hoofdstukken is in de geschiedenis van de gelovigen in de tegenwoordige waarheid'.⁷

Uiteindelijk leidde het echter wel tot iets goeds: 'Het werd tot een hoofdstuk dat tot voordeel leidde, omdat het op schokkende manier duidelijk maakte dat er sprake was van een gebrek aan echt christen-zijn bij vele mensen die hoge posities bekleedden. Het was het markeringspunt van een grote hervorming'.⁸ De gevolgen zijn tot de dag van vandaag merkbaar. Zoals al gezegd, is dit het laatste artikel over de geschiedenis van de Adventkerk. Althans, wat betreft de ontwikkelingen zoals die zich in de beginperiode met name in de Verenigde Staten hebben afgespeeld. We willen in een volgend artikel ingaan op de ontwikkelingen in Europa: hoe en waar is het adventisme naar Europa gekomen? □

Thijs de Reus is emeritus predikant.

Eindnoten

- ¹ Zie G. Knight, 'Op zoek naar een eigen identiteit', Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten, 2006, pp. 46-131.
- ² Department of Education, General Conference of Seventh-day Adventists, *The Story of Our Church*, Pacific Press Publishing Association, Mountain View, California, 1956, 1960, p. 244
- ³ Ibid, p. 244
- ⁴ Review and Herald, 21 november, 1882, p. 722.
- ⁵ Zie Gerhard Pfandl in *Journal of the Adventist Theological Society*, 17/1 (Spring 2006): pp. 160-179.
- ⁶ A.L. White, *Ellen White, The Lonely Years*, vol. 3, Review and Herald Publishing Assoc. Washington 1984, p. 407
- ⁷ Ellen G. White Estate, *Letters and Manuscripts* - vol 17 (1902), Letter 179, par. 28.
- ⁸ Department of Education, General Conference of Seventh-day Adventists, *The Story of Our Church*, p. 246.

Advent verwent

Dit keer maken we een Indiase curry met kokosrijst, een munt-yoghurtdip en pakora. Pakora is een gefrituurd Indiaas snackje. Dit gerecht is wat bewerklijker dan normaal. Maar als je plezier in koken hebt, dan is dit echt iets voor jou. Het resultaat is lekker eten.

Tekst/Jeanette Lavies

De ingrediënten voor 4 personen

Curry:

2 uien en 2 tenen knoflook / 1 aubergine / 1 prei / een kwart bloemkool / 3 tomaten / 1 rode peper / 1 blik kokosmelk / 1 volle theelepel komijn, paprikapoeder, gemberpoeder / 2 kruidnagels / 3 steranijs / ½ theelepel kaneel / zout en peper / 4 hardgekookte eieren

Kokosrijst:

1 blik kokosmelk / ½ blik water / 1 blik basmati-rijst / zout

Munt-yoghurt dip

100 ml Griekse yoghurt 10 % vet / 8 blaadjes munt / ½ citroen / zout

Voor garnering

Cashewnoten / munt / verse koriander / eventueel sriracha = een scherpe chilisaus

Pakora

3 uien / 80 gr. kikkererwtenmeel / 40 gr. maïzena / ¼ bosje verse koriander / 1 theelepel zout, chilipoeder, gemberpoeder / een halve theelepel komijn, kurkuma en korianderzaad

Rijst koken

1. Doe rijst, kokosmelk, water en zout in de pan en kook het in ongeveer 8 minuten gaar
2. Zet daarna de pan van het vuur en roer alles even door en laat vervolgens een half-uurtje staan met deksel op de pan.

De curry maken

1. Fruit de gesneden ui en knoflook in een beetje olie.
2. Snijd de aubergine in blokjes en bak mee tot de aubergine bruin ziet. Snijd de tomaten in blokjes.
3. Meng alle specerijen in een kommetje. Doe de specerijen in de pan en bak even mee. Niet op te hoog vuur.
4. Doe de tomaten erbij en de kokosmelk. Breng aan de kook.
5. Voeg de bloemkool in roosjes gesneden en de fijngesneden prei toe. Laat 10 minuten zachtjes pruttelen.
6. Voeg helemaal aan het eind de 4 hardgekookte eieren toe.

Dip maken

1. Meng de 8 blaadjes fijngesneden munt door de yoghurt en breng op smaak met zout en citroensap.

Pakora maken

1. Snijd van de uien de bovenkant en van de onderkant een heel klein beetje. Als je de uien dan in reepjes snijdt, blijven ze aan elkaar zitten aan de onderkant.
2. Meng in een kom 80 gr. kikkererwtenmeel, 40 gr. maïzena, de fijngesneden koriander en alle specerijen. Doe de uien erbij, druk de uien goed aan zodat er vocht uit komt en het meel goed om de uien komt te zitten.
3. Frituur de uien ongeveer 4 minuten op 170 graden. Laat uitlekken op keukenpapier.

Servieren

Serveer de curry met de rijst, de pakora en de munt-yoghurt. Garneer met wat grofgehakte cashewnoten, de verse koriander en indien gewenst met een beetje sriacha. Eet smakelijk

Reageren

We zouden het leuk vinden om recepten van lezers te plaatsen. Heeft u een lekker vegetarisch of veganistisch recept? Stuur het op met foto naar: advent@adventist.nl. Wie weet komt uw recept in de volgende Advent!

Jeanette Lavies is vrijwilliger en lid van de gemeente Den Haag

De kwets- baarheid van leiderschap

Toen ik voor het eerst fractievoorzitter in de Tweede Kamer werd in 2006, stond ik in het hart van de politiek ... en voelde in die arena hoe kwetsbaar je bent. In een cultuur waarin meningen razendsnel worden gevormd en uitgesproken, hoor je op sociale media vaak eerder wat je fout doet dan wat je goed doet. Leiders worden afgerekend op elke aarzeling of afwijking.

Tekst /Marianne Thieme

Leiderschap onder vuur

In zo'n klimaat zie je hoe leiders zich gaan verschuilen achter cijfers, reglementen en strategie. Denk bijvoorbeeld aan de toeslagenaffaire, waarin duizenden gezinnen jarenlang ten onrechte als fraudeurs werden bestempeld. Niet vanwege hun daden, maar vanwege een systeem dat regels boven mensen stelde. De letter van de wet kreeg voorrang op de geest van rechtvaardigheid. Dat leidde tot schrijnend onrecht: niet ondanks, maar juist dóór het nauwgezet toepassen van regels. In het politieke debat merkte ik hoe snel de neiging bij mensen ontstaat om sluw, gesloten en onaanraakbaar te worden. In zo'n klimaat wordt leiderschap geen herderlijke taak,

onder een vergrootglas: hij of zij wordt bewonderd, bekritiseerd of belast. En hoewel we verlangen naar leiders die moedig, integer en rechtvaardig zijn, vergeten we soms dat ook zij op een reis zijn. Een reis waarin fouten en groei samengaan, en Gods leiding onmisbaar is.

De Bijbel kent geen perfecte leiders. Mozes twijfelt, David faalt, Petrus verloochent en Salomo laat zich misleiden door rijkdom en politieke allianties. Hun verhalen tonen dat leiderschap altijd een weg van leren en loslaten is. Het verhaal van Jakob laat dat misschien wel het scherpst zien. Jakob begint zijn levensreis als een man van list en bedrog, maar hij eindigt als Israël: iemand die geleerd heeft dat geestelijke kracht ontstaat uit overgave.

Wie verantwoordelijkheid draagt, ligt onder een vergrootglas

maar een verdedigingslinie. En dat is een risico voor zowel de leider als de gemeenschap. Leiderschap is geen comfortabele positie. Of het nu in de politiek, de samenleving of binnen een geloofsgemeenschap is. Wie verantwoordelijkheid draagt, ligt

Jakob: een leider in wording

Jakob is vanaf zijn geboorte een man van strijd. Zijn naam betekent letterlijk 'hij die vasthoudt aan de hiel' of 'bedrieger'. Zijn hele leven probeert hij met eigen kracht het leven naar zijn hand te zetten. Hij koopt het eerstgeboorterecht van zijn broer Esau met een bord linzen (Genesis 25:29-34). Hij bedriegt zijn blinde vader Isaak om de zegen te ontvangen die voor Esau bestemd was (Genesis 27). Hij wordt zelf bedrogen door zijn oom Laban, maar weet op sluwe wijze alsnog zijn eigen kudde op te bouwen (Genesis 30:37-43). Jakob is slim, strategisch, vindingrijk. Maar hij is ook bang. Hij vertrouwt niet werkelijk op anderen, en diep vanbinnen ook niet op God. Hij is een man die liever controle houdt dan zich overgeeft. Zijn leiderschap is berekenend, verdedigend. Misschien herkennen we daar iets in van onszelf, of van mensen om ons heen. Ook binnen het kerkelijk leven komt het voor: mensen die zich inzetten met hart en ziel, maar gaandeweg gaan vertrouwen op eigen inzicht, reglementen en systemen om het werk te laten slagen.

Marianne Thieme – Den Haag, Nederland
15 maart 2017: Campagneposter van PvdD

De nachtelijke worsteling: breken en zegenen

In Genesis 32 komt Jakob op een keerpunt. Hij staat op het punt zijn broer Esau te ontmoeten: de man die hij vroeger bedroog en van wie hij vreest dat hij wraak zal nemen. Hij bereidt zich voor zoals altijd: strategisch, verdelend. Maar dan, in de nacht, blijft hij alleen achter. En daar worstelt hij met een onbekende man. Een mysterieuze figuur die later als God zelf wordt herkend.

De worsteling is diep symbolisch. Jakob wordt fysiek en mentaal gebroken: hij kan niet langer op zijn eigen kracht vertrouwen. Er gebeurt iets wonderlijks: Jakob houdt vast. Niet om te winnen, maar om gezegend te worden. 'Ik laat U niet gaan, tenzij U mij

zegt' (Genesis 32:27). En God zegt dan: 'Je hebt gestreden met God en met mensen en hebt overwonnen' (Genesis 32:28). Wat heeft Jakob dan overwonnen? Niet God zelf, maar zijn oude zelf: zijn manipulatieve natuur, zijn angst, zijn neiging om altijd de controle te houden. Hij heeft geleerd dat zegen niet door list, maar door overgave komt.

In Genesis 33 ontmoeten Jakob en Esau elkaar opnieuw. Jakob, nu Israël, loopt Esau tegemoet en buigt zich zeven keer ter aarde. Geen manipulatie, geen bereke-

**/Wie worstelt en blijft
vasthouden aan God,
zal gezegend worden**

ning. Enkel overgave. En Esau? Hij rent zijn broer tegemoet, omarmt hem en huilt. Verzoening. Ontroering. Genade. Wat begon met bedrog, eindigt met een omhelzing. Wat begon met controle, eindigt in vertrouwen. Dat is de vrucht van kwetsbaar leiderschap. En dat is het voorbeeld dat we mogen volgen: niet hard tegenover elkaars fouten, maar zacht in elkaars nabijheid. 'Laat uw genegeheid oprecht zijn. Verafschuw het kwade en wees het goede toegedaan... Wees blij met wie blij zijn, heb verdriet met wie verdriet hebben. Streef naar eensgezindheid... Vergeld geen kwaad met kwaad... Overwin het kwade door het goede' (Romeinen 12:9-21).

Vasthoudendheid

Leiderschap zonder worsteling bestaat niet. Maar wie worstelt en blijft vasthouden aan God, zal gezegend worden. Misschien lopen zij mank, misschien falen zij zichtbaar, misschien zijn ze onderwerp van gesprek. Maar God kijkt anders. Hij ziet de strijd die niemand ziet. De worsteling om trouw te blijven, juist als het moeilijk wordt. Hij ziet het verlangen om het goede te doen, en de moed om op te staan na falen. Hij ziet de overgave die niet perfect is, maar wel echt.

Jakob ontvangt een nieuwe naam: Israël. Niet langer 'bedrieger', maar: 'hij die met God streed'. Zijn identiteit verandert. Zijn leiderschap verandert. Hij is geen man meer die zegen neemt, maar die zegen ontvangt. Hij belichaamt iets van die beweging die we ook vandaag nodig hebben: weg van zelfhandhaving, op weg naar toevertrouwen en dienen.

Leiderschap als reis van overgave

Jakobs transformatie raakt aan de essentie van geestelijk leiderschap. Niet alleen voor patriarchen, profeten en koningen, maar ook voor gewone mensen in de kerk van vandaag: bestuurders, ouderlingen, diakenen, voorgan-

Sari O'Neal/Shutterstock.com

gers, coördinatoren, vrijwilligers. Leiderschap is niet de som van je successen, maar van je bereidheid tot overgave. Dat geldt voor ieder die verantwoordelijkheid draagt. Predikanten zijn daar een herkenbaar voorbeeld van. Zij zijn vaak zichtbaar, hoorbaar en kwetsbaar in hun bediening. Zij dragen de woorden van het evangelie én hun eigen menselijkheid: en juist daarin mogen zij voorbeeld zijn. Niet door foutloosheid, maar door overgave.

Leiderschap vraagt om moed en overtuiging, maar ook om nederigheid. Rechter, profeet en bestuurder Debora spreekt recht met wijsheid en moed (Richteren 4:4–5), zakenvrouw Lydia draagt de jonge gemeente met haar gastvrijheid (Handelingen 16:14–15), en discipel Tabita leidt door haar zorg en daden van barmhartigheid (Handelingen 9:36). Hun invloed ligt niet zozeer in macht of positie, maar in het versterken van gemeenschap en het zichtbaar maken van Gods liefde in de praktijk.

Leiderschap is niet de som van je successen, maar van je bereidheid tot overgave

Onderscheidingsvermogen

Toch zie ik in de kerk – net als in de samenleving – hoe leiderschap soms gereduceerd wordt tot ‘regels zijn regels’. Ook binnen geloofsgemeenschappen kan het verlangen naar orde de ruimte verdringen voor wijsheid en genade. Een gemeenschap waarin reglementen zwaarder wegen dan mensen. Waar vertrouwen verdwijnt, groeit controle. En waar controle regeert, verdwijnt genade. De Bijbel zelf leert ons anders: Jezus maakt korte metten met wetticisme waar het barmhartigheid in de weg staat (vgl. Matteüs 12:7). Geestelijk leiderschap vraagt om wat de Duitse socioloog en jurist Max Weber

‘standvastigheid van hart’ noemt. In zijn lezing *Politiek als Beroep* uit 1919 beschrijft hij politiek als ‘het langzaam doorboren van harde planken’ — werk dat moed, geduld en inzicht vereist. Hoewel Weber spreekt over politieke roeping, is zijn beschrijving opvallend toepasbaar op geestelijke verantwoordelijkheid. Leiders balanceren tussen plichtsethiek

Wanneer we elkaars breekbaarheid durven erkennen, ontstaat er ruimte voor vernieuwing en genade

(trouw blijven aan principes) en verantwoordelijkheidsethiek (rekening houden met de gevolgen van je keuzes). Goed leiderschap betekent niet star vasthouden aan regels, maar onderscheiden wat recht doet aan de situatie, zonder kernwaarden te verliezen. Dat zien we ook in Bijbelse verhalen: Mozes die God smeekt het volk niet te vernietigen na het gouden kalf (Exodus 32:30–32), Paulus die zich aanpast aan zijn omgeving omwille van het evangelie (1 Korintiërs 9:22), en Jezus die de wet niet afschaft maar vervult met genade, zoals bij de overspelige vrouw (Johannes 8). Zulke voorbeelden tonen dat geestelijk leiderschap niet alleen moed vraagt, maar ook onderscheidingsvermogen: om trouw te blijven aan wat werkelijk telt, juist wanneer de uitkomst onzeker is en de druk groot. Dat is het soort kracht dat ook vandaag nodig is.

Een dragende gemeente

Waar zulke vormen van leiderschap bloeien, is ook een gemeenschap nodig die weet hoe ze dragen moet. Niet alleen luisteren, maar ook bidden, meeleven en ruimte geven voor groei en herstel. Toen Nehemia leiding gaf aan de herbouw van Jeruzalem,

stonden mensen naast hem: biddend, werkend, waakzaam (Nehemia 4:6–9). Een dienende gemeenschap stelt niet de fout centraal, maar het herstel. Ze groeit wanneer ze niet veroordeelt, maar begeleidt; niet isoleert, maar zegent. Niet elke leider is af. Maar elke leider is onderweg.

We leven in een tijd waarin falen genadeloos wordt beoordeeld. Ook in de kerk. Maar wie het verhaal van Jakob leest, ontdekt een ander perspectief. God kiest geen mensen uit omdat ze volmaakt zijn. Hij zegent mensen die zich gewonnen geven. Jakob had misdaan. En juist toen hij brak, ontving hij zijn ware identiteit.

Van oordeel naar zegen

Jakobs verhaal eindigt niet met de worsteling, maar met verzoening: met Esau en met God. Laat dat ons helpen om ook vandaag met andere ogen te kijken: naar onszelf, naar elkaar, en naar hen die leiding geven. Niet met argwaan of snelle conclusies, maar met hoop en vertrouwen. Niet met oordeel, maar met de verwachting dat God juist in kwetsbaarheid iets nieuws tot stand brengt.

Wanneer we elkaars breekbaarheid durven zien en erkennen, ontstaat er ruimte voor vernieuwing en genade. Als God Jakob kon ontmoeten in zijn angst en strijd, en hem niet veroordeelde maar een nieuwe naam gaf, dan mogen ook wij erop vertrouwen dat Hij mensen vandaag niet afschrijft om hun fouten, maar uitnodigt tot een weg van vernieuwing. Hij roept ons om zijn zegen te ontvangen én door te geven in leven, liefde en leiderschap. ▣

Marianne Thieme is *proponent-predikant van Nederlandse Adventkerk*.

GEROEPEN OM TE VOLGEN

Leiderschap en discipelschap in Exodus

Het Bijbelboek Exodus vertelt het indrukwekkende verhaal van bevrijding, roeping en vorming. De uittocht uit Egypte is niet alleen een belangrijk historisch moment voor het volk Israël, maar ook een geestelijk voorbeeld van hoe God met mensen omgaat – toen én nu. Exodus laat zien dat God niet alleen verlost, maar ook leidt, onderwijst en vormt. Dat alles komt voort uit zijn verlangen naar relatie. Die goddelijke betrokkenheid zien we op een bijzondere manier terug in de persoon van Mozes, een leider die niet zichzelf aanstelde, maar door God geroepen werd.

Tekst / Silbert Elizabeth

Mozes: Een leider geroepen door God

Mozes staat centraal in het boek Exodus als de man die door God wordt gekozen om zijn volk te leiden. Zijn leiderschap begint niet bij eigen ambitie of talent, maar bij Gods roepstem. Wanneer Mozes bij de brandende doorn-

struik staat, spreekt God tot hem en roept Hem tot deze bijzondere taak (Exodus 3:10). Mozes voelt zich onzeker, zelfs ongeschikt. Toch kiest God juist hém, een eenvoudige herder, om zijn grootheid zichtbaar te maken. Daarmee leert Exodus ons iets wezenlijks: God zoekt geen perfecte leiders, maar bereidwillige harten.

Door zijn voortdurende omgang met God groeit Mozes uit tot een geestelijk leider. Hij vertrouwt niet op zichzelf, maar leeft in afhankelijkheid van God, en juist dát vormt het fundament van zijn leiderschap. Zijn omgang met God, in gebed, gehoorzaamheid en volharding, laat zien wat geestelijk leiderschap werkelijk inhoudt.

En zoals Mozes werd gevormd door Gods aanwezigheid, zo begon ook voor Israël een proces van geestelijke vorming: een weg van discipelschap.

Van bevrijding naar vorming: de weg van discipelschap

God bevrijdde Israël niet alleen fysiek uit de slavernij, maar begon ook een proces van geestelijke vorming. Hij wilde een volk dat Hem kende, liefhad en weerspiegelde. De reis van Egypte naar Kanaän werd een leerschool in discipelschap: een weg van groei en vertrouwen. In Exodus 19:5 zegt God tegen het volk: 'Als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met Mij houdt, zul je een kostbaar bezit voor Mij zijn, kostbaarder dan alle andere volken – want de hele aarde behoort Mij toe.'

Gods verlangen is duidelijk: Hij zoekt een verbond, een diepe, persoonlijke relatie. Discipelschap begint bij redding, maar blijft daar niet bij. Israël moest leren God te vertrouwen voor hun dagelijkse behoeften, Hem gehoorzamen in moeilijke omstandigheden en zijn heiligheid serieus nemen. Dat alles gebeurde in het licht van Gods voortdurende aanwezigheid.

Meer dan regels: een God die relatie zoekt

Hoewel Mozes een grote rol speelt, draait het boek Exodus uiteindelijk om God. Alles wijst naar Hem:

de bevrijder, de leider, de God van het verbond. Zijn nabijheid is tastbaar, zichtbaar in de wolkkolom overdag, de vuurkolom 's nachts en hoorbaar op de berg Sinaï. Zelfs wanneer het volk ernstig faalt, zoals bij het gouden kalf, blijft God trouw. Hij straft, maar blijft tegelijk genadig.

Dit beeld van God komt volledig tot uitdrukking in Exodus 34:6-7, zoals we lezen in de woorden waarmee God zichzelf omschrijft:

Mozes kon leidinggeven omdat hij tijd doorbracht in Gods nabijheid

'liefdevol, genadig, geduldig, trouw en waarachtig.' God verlangt naar meer dan alleen gehoorzaamheid; Hij zoekt relatie. Zijn roep tot gehoorzaamheid komt voort uit liefde en Hij verlangt naar een antwoord dat geworteld is in vertrouwen. Dit vormt de kern van zowel leiderschap als discipelschap – en precies daarin blijkt Exodus een leerschool vol geestelijke lessen.

Gods nabijheid: de bron van echt leiderschap en discipelschap

Wat verbindt leiderschap en discipelschap in Exodus? Gods aanwezigheid. Mozes kon leidinggeven omdat hij tijd doorbracht in Gods nabijheid. Het volk kon leren volgen omdat God hen tot zich trok.

Zonder die nabijheid wordt leiderschap niet meer dan organisatie en discipelschap niet meer dan gedrag. Maar God zoekt iets diepers: harten die Hem toebehoren.

Deze weg van vorming was niet alleen voor Israël bedoeld. Ook voor ons blijven deze lessen waardevol en actueel. Paulus schrijft: 'Al deze gebeurtenissen zijn hun overkomen als voorbeeld voor ons. Ze zijn opgeschreven als waarschuwing voor ons, die leven in de tijd waarin het einde van de eeuwen gekomen is (1 Korintiërs 10:11).'

Juist in onze tijd, waarin leiderschap vaak draait om zichtbaarheid en succes, wijst Exodus ons de weg terug naar nederigheid, naar luisteren en naar dienen in liefde. Het is niet alleen een verhaal van toen, maar een spiegel voor ons leven nu.

Nog steeds dezelfde God, nog steeds dezelfde roep

De reis van Mozes en Israël is ook ónze reis. Net als zij bewegen wij ons van slavernij naar vrijheid, van angst naar vertrouwen, van afstand naar gemeenschap. Exodus laat zien dat ware leiders leven in afhankelijkheid van God en dat ware discipelen gevormd worden door zijn Woord en Geest.

De God van Exodus is nog steeds dezelfde. Ook vandaag roept Hij ons, niet alleen om te gehoorzamen, maar om dicht bij Hem te leven. Om Hem te volgen, te groeien en uiteindelijk te wonen bij Hem, in het ware Kanaän.

Sabbatschoollessen

Dit kwartaal bestuderen we in de sabbatschool: Exodus: reis naar het beloofde land. Ik wens u veel zegen bij de bestudering van Gods Woord. ☐

Silbert Elizabeth is hoofd van het departement Sabbatschool en predikant van de gemeente Tempu pa Dios, Capelle aan den IJssel

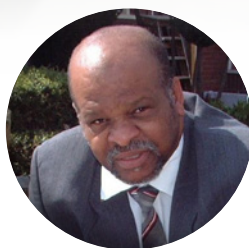
PS

Emmy de Jong

12 feb 1963 – 22 mrt 2024

Het leven van Emmy kenmerkte zich door een actief geloof en zorg voor haar ouders en medemens. Dit uitte zich zowel in haar werk, maar ook door actieve deelname binnen de kerk in Heerlen. Daarbuiten getuigde zij van haar geloof bij collega's, burens en zelfs willekeurige mensen met wie zij in contact kwam. Aan haar familie en vrienden gaf zij haar liefde door in contact te blijven, hen te bemoedigen en door haar gebeden. Na het overlijden van haar beide ouders, brak er voor Emmy een moeilijke tijd aan. Dapper, maar moegestreden, overleed zij op 22 maart 2024. Zij was standvastig in het geloof en vertrouwde op haar Heer en Heiland. Uitkijkend naar de dag waarop we elkaar opnieuw zullen ontmoeten.

Ronald Eulogio Miguel

11 mrt 1944 – 8 apr 2025

Ronald Miguel sr. was een echte 'pater familias'. Een vader van een groot gezin: vier kinderen, dertien kleinkinderen en zes achterkleinkinderen (plus twee onderweg). Hij was bij hen zeer geliefd: een trouwe echtgenoot, een wijze vader en een lieve opa. Hij en zijn Nilda waren 58 jaar getrouwd. Tijdens de drukbezochte dankdienst voor zijn leven haalden zijn zoon Ingemar en kleinzoon Carlos en Nigel kostbare herinneringen op. De dienst werd opgeluisterd door solozang van Alva Brown. Tijdens de overdenking wees ds. Wim Altink op Christus als echtgenoot van de kerk (op basis van Efeziërs 5:23-32). Zo kon de familie in de belofte van het weerzien afscheid nemen op de Oosterbegraafplaats in Voorburg met de woorden: 'laten wij dan gaan in de vrede van de Heer – Zijn dag tegemoet.'

Dirk Jan Krikken

16 mrt 1957 – 14 dec 2024

Dirk werd geboren in Hoogeveen en groeide op in een adventistisch gezin met vijf kinderen. Wijlen emeritus predikant Piet van Dronghen, tevens zijn schoonvader, doopte hem eind jaren 70. Jolanda werd de vrouw van zijn leven. Ze waren 45 jaar getrouwd en kregen twee kinderen, Marthijn en Jojanneke, en zes kleinkinderen. Helaas had hij al langere tijd hartklachten en werd Dirk in de zomer van 2023 ernstig ziek. Dirk hing aan het leven. Hij wilde niet opgeven, maar moest uiteindelijk zijn hoofd buigen voor het leed dat hem trof. Hij zal enorm worden gemist. Zijn zorgzaamheid, zijn oplossingsgericht denken, zijn ondernemend vermogen, zijn behulpzaamheid, altijd klaar staan voor anderen en een liefdevolle opa. Dat alles karakteriseerde hem als mooi mens. De overtuiging dat God hem zou thuishalen gaf hem houvast. Met dat geloof is Dirk ingeslapen.

Lous Schuitevoerder-Hessels

30 mrt 1929 – 4 apr 2024

Lous Schuitevoerder-Hessels groeide op als oudste in een gezin met drie kinderen in Heemstede. Het hele gezin kwam tot geloof en werd lid van de adventgemeente Haarlem. Lous volgde een opleiding aan de kweekschool. Zij werkte als schooljuf, maar ook als secretaresse. In de kerk ontmoette zij Mans Schuitevoerder en na een lange verlovingsperiode trouwden ze. Zij kregen drie kinderen.

Lous was een lieve zorgzame vrouw en moeder, die haar tijd vooruit was met gezonde voeding. Ook in de verschillende gemeenten had zij als predikantsvrouw diverse taken. Zij was voor heel veel mensen een grote steun. Haar laatste levensjaar was moeilijk na het plotselinge overlijden van haar Mans. Daarbij had ze te kampen met lichte dementie. Een dag voor haar 95e verjaardag brak zij haar pols. Toen kwam alles in een stroomversnelling. Zij keek uit naar de wederkomst en een weerzien met haar Mans en haar andere dierbaren.

Jannie Pietersma-Tieleman

4 dec 1937 – 10 feb 2025

Een hele grote glimlach! Zo zal de gemeente Rotterdam Noord Jannie Pietersma blijven herinneren. Iedere sabbatochtend kwam ze, begeleid door haar dochter Jannie, met deze lach op haar gezicht de kerk inlopen. Overal wilde ze bij zijn, ook al ging dat niet meer zo soepel als vroeger. Ze groeide op in het geloof, koos ervoor om op haar 17e gedoopt te worden en was samen met haar vader werkzaam voor de kerk als colporteur. In de volle overtuiging van Gods liefde en de wederkomst werd ze in het door haar zo geliefde Haastrecht naar haar laatste rustplaats gebracht. Max Peroti sprak vol passie de aanwezigen toe in het centrum met de zeer toepasselijke naam 'De Thuishaven'. Ds. Stennett Ross bemoedigde vervolgens alle aanwezigen, voordat zij een laatste groet brachten aan de deuren zo beminde Jannie Pietersma. We kijken uit naar de dag dat we haar lach weer mogen zien!

Rholda Lijfrock

14 sep 1953 – 16 mrt 2025

Rholda Lijfrock groeide op in St. Kitts in Tobago (Trinidad) en later op Curaçao. Zij kreeg een methodistische opvoeding en kwam op Curaçao in aanraking met het adventisme. In 1972 leerde ze haar man Pedro Lijfrock kennen. Zij trouwden een jaar later. In 1978 liet Rholda zich dopen en werd een actief lid van de kerk op Curaçao. In 1990 kwam het gezin naar Nederland. Rholda werd vanaf 1991 actief in de adventgemeente Eindhoven. Ze gaf les op de sabbatschool en later maakte ze de kerk schoon. Ze werkte in de keuken maar uiteindelijk werd Rholda diacones. Dat deed ze tot het laatst met veel plezier. Zij was een vrouw die altijd iedereen welkom heette. Daarom was Rholda tante, vriendin, moeder en/of oma van iedereen. Zij noemde haar huis 'Hotel Lijfrock' omdat iedereen daar welkom was. Op 16 maart 2025 blies ze onverwacht haar laatste adem uit. De gemeente Eindhoven gaat haar missen. Wij zullen haar spoedig terugzien als Jezus terugkomt. Rust zacht.

Ortis/Shutterstock.com

8 juni 2024/Utrecht

Ryankee Wah, Angel K'lu, Anna Noe, Johnny Say, Shiny Say, Rebecca Moo, Witwat Moo, Hserdi Poh Htoolay, Ekhu Thaw, Bway Moo Ku Thaw, Mincha Thaw, Pa Day, Melody Poo en Samuel Poo **A**

De Karen-groep beleefde, samen met de gemeenten Utrecht en Amersfoort, een bijzonder doopfeest. Maar liefst veertien jonge mensen lieten zich deze dag dopen. Het was een indrukwekkend gezicht om zoveel mensen op het podium te zien, die allen hetzelfde besluit namen: een volgeling van Jezus worden.

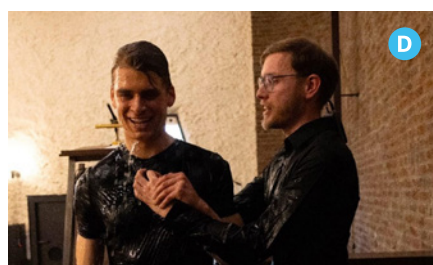
7 september 2024/Doetinchem

Lucy Prooi, Brandon Lee Thio en Kirsten Moermans **B**

Samen met vrienden en familie uit Nederland en Duitsland, in de volle zon en omringd door de rust en het groen van de gemeedelijke Achterhoek, beleefden de aanwezigen een geweldige dag. Lucy en Brandon stonden al op het programma om gedoopt te worden. Op de morgen zelf voegde Brandons vrouw Kirsten zich bij hen wat het feest alleen maar groter maakte.

30 november 2024/Rotterdam Zuid

Sametly Job **C**
Sametly was al langer samen met haar zus Jurian bezig met Bijbelstudie. Zij raakte daardoor ook geïnspireerd om het verder uit te zoeken en haar leven te wijden aan God. Daarom werkte zij er hard aan om net als haar zus ook gedoopt te kunnen worden. De doopplechtigheid werd verricht door ds. Dwight van Ommeren.

11 januari 2025/Zwolle

Leander Schraal **D**

Veel familieleden, vrienden en leden van gemeente Zwolle waren deze sabbatmiddag getuige van de doop van Leander. Voorafgaand hieraan gaf hij een indrukwekkende getuigenis. Vrienden en familieleden vulden de dienst met muziek, zang of het lezen van een Bijbeltekst. In zijn preek zette Thierry de Reus Johannes 14:1-6 centraal. Het thema was 'Jezus is de Weg, de Waarheid en het Leven'.

25 januari 2025/Zwolle

Sonairy Torbed **E**

In een mooi versierde kerkzaal waren vrienden, familie en de gemeente Zwolle getuige van de doop van Sonairy Torbed. Ds. Gabriël Kwayie leidde de dienst. Het thema van de dienst was getiteld 'Kom zoals je bent'.

1 februari 2025/Rotterdam

Batuan Jaylen Job **F**
Bahuan werd in de gemeente Rotterdam Zuid gedoopt door ds. Dwight van Ommeren. Batuhan raakte al op jonge leeftijd geïnteresseerd in de Bijbel. Dit kwam ook door zijn moeder Jurian en zijn tante Sametley Job.

*De reis is nog niet afgelopen
Voor sommigen begint die net
We reizen naar ons Vaders huis
En nemen zoveel mogelijk mensen met ons mee
Want zijn huis is groot genoeg
Om iedereen een plek te geven*

Tekst/Jeanette Lavies

Van de voorzitter

1700 JAAR GELOOFSBELIJDENIS NICEA

Dit jaar is het precies 1700 jaar geleden dat in het jaar 325 het Concilie van Nicea, in het huidige Turkije, heeft plaatsgevonden. Op 14 juni vindt er een herdenkingsdienst plaats van 1700 jaar geloofsbelijdenis van Nicea in de Sint Janskerk te Gouda.

Deze eerste grote kerkvergadering vond plaats onder voorzitterschap van de Romeinse keizer Constantijn de Grote. Zevendedagsadventisten spreken lang niet altijd positief over Constantijn. In zijn tijd had het christendom zich al aanzienlijk verspreid binnen het Romeinse Rijk en was

inmiddels een factor van betekenis geworden. De droom van keizer Constantijn was een groot en sterk Romeins rijk te vestigen en hij is in staat geweest om heidendom en christendom samen te smelten. Zo bracht hij de eerste zondagswet uit in het jaar 321 en kwamen er allerlei heidense gebruiken de christelijke kerk binnen, zoals de beeldenverering. Hij bekeerde zich ook zelf tot het christendom.

Toch zijn er ook zeker positieve dingen te benoemen. Op dit concilie werd de geloofsbelijdenis vastgesteld die veel christenen verenigde in hun geloof. De christenen waren namelijk sterk verdeeld over wie Jezus was. De priester Arius was van mening dat Jezus en God de Vader op elkaar leken (homoiousios). Hij verkondigde dat Jezus het eerste schepsel was van God, naar zijn beeld en gelijkenis geschapen. In die zin was Jezus als Zoon van God wel goddelijk, maar minder in rang en wezen dan God de Vader.

Het concilie legde de geloofsbelijdenis vast dat de Zoon niet door de Vader was geschapen, maar geboren uit God. Hij is van hetzelfde wezen als God (homoousios). De Zoon is vanaf de eeuwigheid zoals de Vader vanaf de eeuwigheid is. Hij is Licht uit Licht en waarachtig God uit waarachtig God. Dit maakt in het Grieks maar een letter (i) verschil, maar theologisch een wereld van verschil. Bovendien beleeft het concilie dat Jezus waarachtig God en waarachtig mens is. Ook de heilige Geest werd erkend als waarachtig God.

Icoon met afbeelding van Constantijn de Grote, vergezeld door de bisschoppen van het Eerste Concilie van Nicea (325), met de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel van 381. Eerste regel hoofdttekst in het Grieks: Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς. Vertaling: 'Ik geloof in één God, de Vader de Almachtige, Maker van hemel en aarde.'

Deze geloofsbelijdenis is de afgelopen 1700 jaar van grote betekenis geweest en heeft christenen van alle eeuwen met elkaar verbonden. Er is één universele kerk (katholiek in de betekenis van algemeen) die christenen uit alle eeuwen met elkaar verbindt. Dit noemen we ook wel de onzichtbare kerk.

Zevendedagsadventisten kunnen met deze oude geloofsbelijdenis instemmen. Wij erkennen dat ook andere christenen geroepen zijn om de boodschap van heil en verlossing te brengen aan alle mensen. De belijdenis eindigt met de verwachting van de opstanding van de gelovigen in de toekomst en die nieuwe wereld die God zal scheppen. Daar zien wij als zevendedagsadventisten zeker verlangend naar uit. ☐